

Βρυξέλλες, 28 Απριλίου 2026
(OR. en)

8435/26

AG 70
SIMPL 79
BETREG 3
IA 96

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	28 Απριλίου 2026
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2026) 380 final
Θέμα:	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ Ένα απλούστερο, σαφέστερο και καλύτερα εφαρμοζόμενο εγχειρίδιο κανόνων της ΕΕ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Στρασβούργο, 28.4.2026
COM(2026) 380 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Ένα απλούστερο, σαφέστερο και καλύτερα εφαρμοζόμενο εγχειρίδιο κανόνων της ΕΕ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται σε κρίσιμη στιγμή. Αντιμετωπίζει ένα τεταμένο γεωπολιτικό περιβάλλον, οικονομικές πιέσεις και απειλές για την ασφάλεια και τη δημοκρατία. Ταυτόχρονα, αναλαμβάνει επειγόντως δράση για να αντιμετωπίσει τα διαρθρωτικά εμπόδια που αναστέλλουν την αναπτυξιακή της δυναμική και για να βελτιώσει τους όρους στήριξης μιας άκρως ανταγωνιστικής, καινοτόμου και βιώσιμης κοινωνικής οικονομίας της αγοράς. Στο πλαίσιο αυτής της προσπάθειας, πρέπει να εξασφαλίσουμε ένα απλό, αποτελεσματικό, διαφανές και εκτελεστό κανονιστικό πλαίσιο, το οποίο θα βασίζεται σταθερά στο κράτος δικαίου και θα στηρίζει μια πλήρως ολοκληρωμένη ενιαία αγορά. Μια ενωμένη Ευρώπη που αξιοποιεί τα δυνατά της σημεία και διατηρεί ανταγωνιστικό πλεονέκτημα είναι ουσιαστικής σημασίας. Η επιβολή του δικαίου της ΕΕ με στρατηγικό τρόπο είναι κομβική για την προσπάθεια αυτή, ενώ απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή στους τομείς στους οποίους η εν λόγω επιβολή έχει τη μεγαλύτερη σημασία για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις μας. Η ποιότητα και η εκτελεστότητα των κανόνων της ΕΕ διαμορφώνουν επίσης την ικανότητα της Ένωσης να δρα εξωτερικά και να προβάλλει τα πρότυπά της, συμβάλλοντας έτσι στην οικονομική ασφάλεια και την παγκόσμια επιρροή της ΕΕ.

Η Επιτροπή διαχειρίζεται ένα από τα πλέον προηγμένα συστήματα βελτίωσης της νομοθεσίας, όπως αναγνωρίζεται από τον ΟΟΣΑ¹, το οποίο συνδυάζει στοιχεία, ανάλυση επιπτώσεων και ευρεία διαβούλευση με τους συμφεροντούχους. Παράλληλα, έχει λάβει φιλόδοξα μέτρα για την ενίσχυση της ενιαίας αγοράς, των δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών των πολιτών, καθώς και για την προστασία του κράτους δικαίου. Παρά το γεγονός αυτό, οι πολίτες, οι επιχειρήσεις και οι δημόσιες διοικήσεις συχνά αντιμετωπίζουν πολύπλοκες, πυκνές ή διφορούμενες νομοθετικές διατάξεις σε ενωσιακό ή εθνικό επίπεδο. Αντιμετωπίζουν επίσης υπερβολικές καθυστερήσεις στη μεταφορά και την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ, προκλήσεις ως προς την επιβολή, γραφειοκρατικά εμπόδια και περιττές υπερβολικές ρυθμίσεις σε εθνική κλίμακα.

Η κατακερματισμένη, καθυστερημένη ή περιορισμένη εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ παρεμποδίζει την επίτευξη των στόχων πολιτικής της ΕΕ, αποδυναμώνει την ενιαία αγορά και υπονομεύει την ανταγωνιστικότητα και την ανθεκτικότητα της ΕΕ. Οι μακροχρόνιες, σημαντικές παραβιάσεις του δικαίου της ΕΕ μπορούν επίσης να υπονομεύσουν το κράτος δικαίου, το οποίο εξακολουθεί να δέχεται πιέσεις στο τρέχον παγκόσμιο πλαίσιο. Η διασφάλιση του κράτους δικαίου δεν είναι μόνο ζήτημα προστασίας των αξιών της ΕΕ. Έχει θεμελιώδη σημασία για την ασφάλεια δικαίου, την προβλεψιμότητα και ένα περιβάλλον ευνοϊκό για τις επενδύσεις και τις επιχειρήσεις.

Η παρούσα ανακοίνωση αποσκοπεί στον εκσυγχρονισμό του τρόπου σχεδιασμού, εφαρμογής και επιβολής της νομοθεσίας της ΕΕ, ενώ παράλληλα θα διασφαλίζεται ότι είναι σαφής, ευέλικτη και κατάλληλη για τον επιδιωκόμενο σκοπό, στηρίζοντας συνεπώς την επίτευξη μίας Ευρώπης, μίας αγοράς². Με τον εξορθολογισμό των διαδικασιών, την ενίσχυση της βάσης τεκμηρίωσης των προτάσεών μας και τη διασφάλιση της αυστηρής εφαρμογής της αναλογικότητας, η ΕΕ μπορεί να στηρίζει την επίτευξη των στόχων πολιτικής της, τονώνοντας την ανταγωνιστικότητα, ενισχύοντας την ασφάλεια δικαίου και παρέχοντας ταχύτερες και αποτελεσματικότερες απαντήσεις σε πιεστικές ανάγκες. Έχοντας υπόψη αυτούς τους στόχους, η ανακοίνωση εισάγει μέτρα για την καλύτερη εφαρμογή και την ταχύτερη επιβολή της

¹ OECD Regulatory Policy Outlook 2025 (ΟΟΣΑ, Προοπτικές για την κανονιστική πολιτική 2025), https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/04/oecd-regulatory-policy-outlook-2025_a754bf4c/56b60e39-en.pdf.

² https://commission.europa.eu/document/5445de81-9481-4335-9902-9756159ba614_el.

νομοθεσίας της ΕΕ σε όλους τους τομείς πολιτικής. Ειδικότερα, στρατηγική έμφαση θα δοθεί στην επιβολή του εγχειριδίου κανόνων της ενιαίας αγοράς.

Οι νέες πρωτοβουλίες της ΕΕ θα πρέπει να συνάδουν με τις αρχές για τη βελτίωση της νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένης της «απλότητας εκ σχεδιασμού». Θα πρέπει να συνοδεύονται από υψηλής ποιότητας εκτιμήσεις επιπτώσεων και να συμβάλλουν στους στόχους πολιτικής της Ένωσης με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο. Τα μέτρα και οι αρχές που καθορίζονται στην παρούσα ανακοίνωση θα αποτυπωθούν στις κατευθυντήριες γραμμές και την εργαλειοθήκη για τη βελτίωση της νομοθεσίας και θα εφαρμοστούν σταδιακά, με προσεκτική ιεράρχηση των δράσεών της. Με τη σειρά της, η υφιστάμενη νομοθεσία θα πρέπει να επανεξεταστεί, όπου είναι αναγκαίο, ώστε να διασφαλιστεί ότι παραμένει επίκαιρη και να ενισχυθεί η συνοχή μεταξύ των σχετικών νομοθετικών πράξεων. Για τον σκοπό αυτόν, η παρούσα ανακοίνωση συνοδεύεται από σχέδιο δράσης για βαθιά κανονιστική εκκαθάριση με στόχο την αντιμετώπιση 12 τομέων προτεραιότητας.

Η Επιτροπή ζήτησε τις απόψεις των συμφεροντούχων σχετικά με τη βελτίωση της νομοθεσίας μέσω πρόσκλησης υποβολής στοιχείων³. Παραλήφθηκαν περίπου 288 παρατηρήσεις από 27 χώρες⁴. Συνολικά, οι συμφεροντούχοι θεωρούν ότι τα εργαλεία για τη βελτίωση της νομοθεσίας είναι απαραίτητα για την ποιότητα της νομοθετικής διαδικασίας της ΕΕ. Ζητούν την ενίσχυση και τον εκσυγχρονισμό των εργαλείων αυτών, με μεγαλύτερη διαφάνεια, λογοδοσία και νομική αρτιότητα.

1. ΑΠΛΟΤΗΤΑ ΕΚ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Για να δημιουργηθεί μια πιο συνεκτική και αποτελεσματική ενιαία αγορά, η Επιτροπή επιθυμεί να διασφαλίσει ότι οι νέες νομοθετικές προτάσεις αποφεύγουν την κανονιστική πολυπλοκότητα και τον κατακερματισμό. Η κανονιστική απλότητα και σαφήνεια συγκαταλέγεται στις βασικές ανησυχίες που εξέφρασαν οι συμφεροντούχοι στην πρόσκληση υποβολής στοιχείων, οι οποίοι υποστηρίζουν ότι η απλότητα πρέπει να ενσωματωθεί στη νομοθεσία από τα πρώτα στάδια του σχεδιασμού.

Μια πρόταση είναι «απλή εκ σχεδιασμού» όταν τα μέρη που επηρεάζονται από αυτή μπορούν εύκολα να κατανοήσουν:

- ποιος είναι ο στόχος,
- ποιος πρέπει να κάνει τι και πότε,
- πώς τα νέα δικαιώματα και υποχρεώσεις αλληλεπιδρούν με τα υφιστάμενα,
- πώς επιτυγχάνεται η συμμόρφωση, και
- τι συμβαίνει σε περίπτωση μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων.

Η νομοθεσία θα πρέπει να είναι σαφής ώστε να διασφαλίζεται η ομαλή, συνεπής και προβλέψιμη εφαρμογή της, μεταξύ άλλων από τις δημόσιες αρχές και τα δικαστήρια. Η Επιτροπή θα επιδιώξει να εφαρμόσει την αρχή της «απλότητας εκ σχεδιασμού» στις

³ Πρόσκληση υποβολής στοιχείων, https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/16232-Ανακοίνωση-σχετικά-με-τη-βελτίωση-της-νομοθεσίας_el.

⁴ Στους απαντήσαντες περιλαμβάνονται επιχειρηματικές ενώσεις (100), ΜΚΟ (65), πολίτες της ΕΕ (29), εταιρείες (22), δημόσιες αρχές (22), «άλλοι» (16), «συνδικαλιστικές οργανώσεις» (12), «ακαδημαϊκά/ερευνητικά ιδρύματα» (11), «περιβαλλοντικές οργανώσεις» (5), «οργανώσεις καταναλωτών» (4) και «πολίτες τρίτων χωρών» (2).

επικείμενες νομικές προτάσεις της και καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη να την τηρούν και αυτά κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.

Η «απλότητα εκ σχεδιασμού» έχει διάφορες διαστάσεις:

Κανονιστική πειθαρχία

Για τη δημιουργία ενός αποτελεσματικότερου και αποδοτικότερου κανονιστικού πλαισίου, είναι σημαντικό η Ευρώπη να είναι σε θέση να ιεραρχεί τις σημαντικότερες προκλήσεις και κινδύνους και να επικεντρώνεται σ' αυτούς. Η κανονιστική πειθαρχία αποτελεί μέσο για τη διασφάλιση της συνεπούς εφαρμογής των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας στο δίκαιο της ΕΕ. Με τον τρόπο αυτόν, η Ένωση μπορεί να επικεντρώνει τις προσπάθειες και τους πόρους της σε τομείς στους οποίους η δράση σε επίπεδο ΕΕ είναι αναγκαία, αποφέρει τη μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία και είναι αναλογική.

Πρέπει επίσης να επιδεικνύουμε πειθαρχία και προσήλωση κατά τη θέσπιση εκτελεστικών κανόνων, ώστε η νομοθεσία της ΕΕ να μην καταστεί υπερβολικά χρονοβόρα, περίπλοκη και δαπανηρή. Στις επικείμενες νομοθετικές προτάσεις, η Επιτροπή θα επιδιώξει να προτείνει μόνο καλά σχεδιασμένες εξουσιοδοτήσεις για κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικές πράξεις που είναι απολύτως αναγκαίες για την αποτελεσματική εφαρμογή και επιβολή των κανόνων της ΕΕ ή των διεθνών υποχρεώσεων. Καλούμε επίσης το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να επιδείξουν την ίδια πειθαρχία στο πλαίσιο αυτό, καθ' όλη τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας.

Για την εμβάθυνση της ενιαίας αγοράς και την ενίσχυση της ελκυστικότητας της ΕΕ στην παγκόσμια οικονομία, έχει ζωτική σημασία η επιλογή του κατάλληλου νομικού μέσου και του κατάλληλου βαθμού εναρμόνισης. Η επιλογή της νομικής πράξης πρέπει να είναι τεκμηριωμένη και να βασίζεται στις Συνθήκες, καθώς και στον σκοπό και το περιεχόμενό της⁵. Για ζητήματα με ισχυρή διάσταση ενιαίας αγοράς και όποτε το επιτρέπει η αρμοδιότητα της ΕΕ, η συστηματικότερη χρήση εξαντλητικών κανονισμών⁶ μπορεί να περιορίσει τις συμπληρωματικές υποχρεώσεις και τον κανονιστικό κατακερματισμό, μεταξύ άλλων μέσω του κανονιστικού υπερθεματισμού. Στις περιπτώσεις αυτές, θα πρέπει να προτιμάται η πλήρης εναρμόνιση, ενώ οι εξαιρέσεις θα απαιτούν άρτια αιτιολόγηση.

Ανθεκτική στον χρόνο και προσαρμοστική νομοθεσία

Για να υποστηριχθούν η καινοτομία και η ανάπτυξη, οι ενωσιακοί και εθνικοί κανόνες πρέπει να παρέχουν επαρκή περιθώρια προσαρμογής στις μελλοντικές εξελίξεις, σε ένα πλαίσιο ολοένα ταχύτερων τεχνολογικών και γεωπολιτικών αλλαγών. Αυτό απαιτεί τον σχεδιασμό κανόνων που είναι φιλικόι προς την καινοτομία, ενσωματώνουν προληπτικές και μακροπρόθεσμες παραμέτρους και παρέχουν την αναγκαία ασφάλεια δικαίου και εμπιστοσύνη για τις επενδύσεις και τη λειτουργία στην ενιαία αγορά. Ταυτόχρονα, η Επιτροπή θα διασφαλίσει ότι οι κανόνες επανεξετάζονται και επικαιροποιούνται, όποτε είναι αναγκαίο, ώστε να προσαρμόζονται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες και τις τεχνολογικές αλλαγές.

⁵ Ενώ οι οδηγίες απαιτούν μέτρα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο και παρέχουν στα κράτη μέλη μεγαλύτερη ευελιξία όσον αφορά την εφαρμογή, οι κανονισμοί ισχύουν άμεσα και ρυθμίζουν τον τομέα πολιτικής χωρίς να απαιτούν εκτεταμένες πρόσθετες κανονιστικές διατάξεις στα κράτη μέλη.

⁶ Αυτό συμβαίνει όταν οι κανόνες της ΕΕ ρυθμίζουν εξαντλητικά το ζήτημα που διέπεται από την πράξη και περιέχουν πλήρες σύνολο διατάξεων που το ρυθμίζουν αυτοτελώς.

Θα χρησιμοποιήσουμε επίσης ρήτρες λήξης ισχύος, κατά περίπτωση, ώστε η νομοθεσία να παύσει να ισχύει σε συγκεκριμένη μελλοντική ημερομηνία. Σε συνδυασμό με έγκαιρες ρήτρες παρακολούθησης και αξιολόγησης, οι ρήτρες λήξης ισχύος μπορούν να συμβάλουν στην πρόληψη του περιττού πολλαπλασιασμού των κανόνων και των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων. Μπορούν να διασφαλίσουν ότι η νομοθεσία που δεν είναι πλέον επίκαιρη δεν διατηρείται στην υφιστάμενη νομοθεσία. Η γλώσσα που χρησιμοποιείται για τις ρήτρες λήξης ισχύος, παρακολούθησης και αξιολόγησης θα τυποποιηθεί και θα εναρμονιστεί.

Πιο λιτή και πιο προσιτή νομοθεσία

Επιπλέον, είναι σημαντικό όλοι να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν ευκολότερα τα νομικά δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, καθώς και το σχετικό χρονοδιάγραμμα εφαρμογής. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θα βελτιώσει τις περιλήψεις της νομοθεσίας που είναι διαθέσιμες στο EUR-Lex⁷, ώστε να παρουσιάζονται με σαφήνεια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις και να επισημαίνονται οι εθνικές υποχρεώσεις εφαρμογής. Επίσης: i) θα συνεργαστούμε με τα άλλα θεσμικά όργανα για να διευκολύνουμε την πρόσβαση στη νομοθεσία της ΕΕ, μεταξύ άλλων καθιστώντας τη μηχαναγνώσιμη· ii) θα καταστήσουμε διαθέσιμες πιο ενοποιημένες εκδόσεις της νομοθεσίας, και ταχύτερα, ώστε η κύρια νομική πράξη και όλες οι μεταγενέστερες τροποποιήσεις της να μπορούν να διαβάζονται σε ένα ενιαίο έγγραφο· και iii) θα αναπτύξουμε περαιτέρω τον ευρωπαϊκό χώρο νομικών δεδομένων, ώστε να διασφαλιστεί η εύκολη διαδικτυακή πρόσβαση σε επικαιροποιημένη εφαρμοστέα νομοθεσία και νομολογία σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών⁸. Κατά τον σχεδιασμό των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων, η Επιτροπή θα εφαρμόζει την αρχή «μόνον άπαξ» και θα καθιστά εύκολα αναγνωρίσιμες τις πηγές πληροφόρησης.

Η Επιτροπή θα εφαρμόζει βελτιωμένα πρότυπα για την κατάρτιση των αιτιολογικών σκέψεων που παρουσιάζονται στην αρχή κάθε νομοθετικής πρότασης. Θα επικεντρώνονται περισσότερο στην παράθεση του σκεπτικού της νομικής πράξης και στον τρόπο ερμηνείας της, αντί να παραφράζουν απλώς τις διατάξεις της πράξης ή να αναφέρονται σε μη συναφείς πρωτοβουλίες ή στόχους πολιτικής. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο μπορούν επίσης να συμβάλουν στον εξορθολογισμό των αιτιολογικών σκέψεων κατά τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας.

Για να βελτιωθούν η συνέπεια και η συνοχή του κανονιστικού πλαισίου, η Επιτροπή θα προσφύγει σε καθιερωμένες τεχνικές, όπως η κωδικοποίηση⁹ και η αναδιατύπωση¹⁰. Αποτέλεσμα των δύο τεχνικών είναι η αντικατάσταση και η κατάργηση προϋπαρχουσών πράξεων και των τροποποιήσεών τους¹¹, κάτι το οποίο συμβάλλει σε ένα πιο συνεκτικό και

⁷ Το EUR-Lex παρέχει πρόσβαση στο δίκαιο της ΕΕ, μεταξύ άλλων στην αυθεντική Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, στις ενοποιημένες εκδόσεις των νομικών πράξεων της ΕΕ (κείμενα χωρίς νομική ισχύ), στις περιλήψεις της νομοθεσίας και στη νομολογία. Πρόκειται για ένα ολοκληρωμένο διαδικτυακό αποθετήριο του δικαίου της ΕΕ και των σχετικών εγγράφων, το οποίο δίνει τη δυνατότητα στους χρήστες να αναζητούν, να φυλλομετρούν και να τηλεφορτώνουν έγγραφα, καθώς και να παρακολουθούν την πρόοδο των νομοθετικών προτάσεων.

⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής «DigitalJustice@2030» [COM(2025) 802 final].

⁹ Διοργανική συμφωνία, της 20ής Δεκεμβρίου 1994, που αφορά την ταχεία μέθοδο εργασίας για την επίσημη κωδικοποίηση νομοθετικών κειμένων (ΕΕ C 102 της 4.4.1996, σ. 2), [EUR-Lex - 31996Y0404\(02\) - EL - EUR-Lex](#).

¹⁰ Διοργανική Συμφωνία, της 28ης Νοεμβρίου 2001, για μια πλέον συστηματοποιημένη χρήση της τεχνικής της αναδιατύπωσης των νομικών πράξεων (ΕΕ C 77 της 28.3.2002, σ. 1), [EUR-Lex - 32002Q0328 - EL - EUR-Lex](#).

¹¹ Σε περίπτωση *κάθετης* κωδικοποίησης, μια πράξη και οι τροποποιήσεις της συγκεντρώνονται σε νέα πράξη· στην *οριζόντια* κωδικοποίηση, οι βασικές πράξεις που καλύπτουν συναφή θέματα και οι τροποποιήσεις τους

κατανοητό νομικό πλαίσιο που μπορεί να γίνει αντιληπτό και να εφαρμοστεί ευκολότερα από όλους τους συμφεροντούχους. Ωστόσο, για να διευκολυνθεί η υιοθέτηση αυτών των τεχνικών, είναι σημαντικό οι συννομοθέτες να τηρήσουν τη δέσμευσή τους να μην ανακινήσουν άλλα στοιχεία της νομοθεσίας.

Ένα συνεκτικό και πιο λιτό νομικό πλαίσιο απαιτεί επίσης σαφή σχέση μεταξύ των νομοθετικών πράξεων και την εξάλειψη των αλληλεπικαλύψεων και των περιττών διατάξεων. Η νομοθεσία ή οι διατάξεις που εφαρμόζονται σε συγκεκριμένους τομείς ή δραστηριότητες θα πρέπει να συμπληρώνουν ή να αντικαθιστούν νομοθεσία ή διατάξεις που έχουν γενικότερη εφαρμογή, αντί να τις αναπαράγουν. Ομοίως, οι νέοι κανόνες θα πρέπει να καλύπτουν πραγματικά ρυθμιστικά κενά αντί να επαναδιατυπώνουν την υφιστάμενη νομοθεσία. Θα πρέπει να διασφαλιστεί πλήρης συνέπεια, σαφήνεια και συνοχή μεταξύ των νέων και των υφιστάμενων διατάξεων.

Η Επιτροπή θα διασφαλίσει την εφαρμογή των αρχών αυτών κατά την κατάρτιση νέων προτάσεων πολιτικής και θα συνεχίσει επίσης τις προσπάθειες για την επανεξέταση των υφιστάμενων νομικών πράξεων σε βασικούς τομείς στους οποίους έχει επικρατήσει έντονα ο κανονιστικός κατακερματισμός, αρχίζοντας από τους τομείς που περιγράφονται στο σχέδιο δράσης για βαθιά κανονιστική εκκαθάριση που συνοδεύει την παρούσα ανακοίνωση.

Ρεαλιστικές προθεσμίες για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και την εφαρμογή

Οι πολίτες, οι επιχειρήσεις και οι κυβερνήσεις χρειάζονται χρόνο για να προετοιμαστούν για νέους κανόνες και να κατανοήσουν τον τρόπο τήρησής τους. Στην πρόσκληση υποβολής στοιχείων, οι συμφεροντούχοι υποστήριξαν ότι οι νόμοι θα πρέπει να σχεδιάζονται εξ αρχής με γνώμονα την εφαρμογή. Μια κρίσιμη ανησυχία που εκφράστηκε στο πλαίσιο αυτό ήταν το ζήτημα των περιόδων μετάβασης και εφαρμογής που δεν επιτρέπουν επαρκή προετοιμασία.

Η Επιτροπή θα επιδείξει ιδιαίτερη προσοχή για να διασφαλίσει ότι η νομοθεσία σχεδιάζεται με γνώμονα την εφαρμογή από την αρχή. Θα εφαρμόσει την αρχή «προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις», λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και τις ικανότητες των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων¹².

Η Επιτροπή θα εντείνει επίσης τις προσπάθειές της για να διασφαλίσει ότι οι προθεσμίες μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο και εφαρμογής είναι εφικτές και αξιόπιστες, με βάση ρεαλιστικές εκτιμήσεις του χρόνου που απαιτείται για την ανάπτυξη εκτελεστικών μέτρων και ψηφιακών εργαλείων, καθώς και για να δοθεί στις επιχειρήσεις και τις εθνικές αρχές επαρκής χρόνος προσαρμογής. Οι ρήτρες κεκτημένων δικαιωμάτων, οι περίοδοι χάριτος και οι διατάξεις που προβλέπουν τη δοκιμή και τη σταδιακή εφαρμογή σημαντικών υποχρεώσεων θα συνεκτιμώνται συστηματικά όποτε προτείνεται νέα νομοθεσία. Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να δώσουν επίσης ιδιαίτερη προσοχή στο θέμα αυτό καθ' όλη τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας.

συγκεντρώνονται σε νέα πράξη. Καμία από τις δύο περιπτώσεις δεν συνεπάγεται ουσιαστικές αλλαγές. Για τις *αναδιατυπώσεις*, μια νέα νομοθετική πράξη περιλαμβάνει ουσιαστικές αλλαγές και αμετάβλητες διατάξεις σε ένα ενιαίο κείμενο.

¹² Οι ΜΜΕ θα πρέπει να επωφελούνται από εξαιρέσεις από τις υποχρεώσεις όταν ενέχουν μικρό κανονιστικό κίνδυνο και θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε μέτρα στήριξης όταν είναι πρέπει να συμμορφώνονται με κανόνες που είναι δαπανηροί ή απαιτούν ερμηνεία. Επίσης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση, οι ιδιαιτερότητες των μικρών επιχειρήσεων μεσαίας κεφαλαιοποίησης.

Αξιοποίηση της τεχνολογικής προόδου

Η ψηφιακά συμβατή χάραξη πολιτικής συμβάλλει στον προσδιορισμό των ψηφιακών πτυχών μιας νομοθετικής πρωτοβουλίας από τα πρώιμα στάδια σχεδιασμού και ενσωματώνει τη συστηματική τους συνεκτίμηση στον σχεδιασμό πολιτικής. Αυτή η διαρθρωμένη προσέγγιση συμβάλλει σε ένα πιο συνεκτικό κεκτημένο, στην ομαλότερη ψηφιακή εφαρμογή των πολιτικών και στην πρόοδο όσον αφορά τη μείωση του διοικητικού φόρτου¹³. Επιπλέον, οι τεχνολογίες αιχμής, συμπεριλαμβανομένης της τεχνητής νοημοσύνης, μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση της ποιότητας των νόμων και στη μείωση των κανονιστικών αποκλίσεων μεταξύ των νομικών κειμένων.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή αναπτύσσει ένα νέο εργαλείο ΤΠ που θα συμβάλει στην ευκολότερη διαχείριση της νομοθεσίας της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των εκτελεστικών κανόνων, και στον εντοπισμό αλληλεπικαλύψεων, κενών και περιττής πολυπλοκότητας. Παράλληλα, το ηλεκτρονικό εργαλείο σύνταξης νομικών κειμένων της ΕΕ, το EdiT, θα βελτιωθεί περαιτέρω ώστε να διασφαλιστούν η σαφήνεια και η συνοχή της προτεινόμενης νομοθεσίας μας. Οι δράσεις αυτές θα διευκολύνουν την κατάρτιση νόμων, θα ενισχύσουν την προσβασιμότητα και την προβλεψιμότητα και συνεπώς θα στηρίζουν προτεραιότητες όπως η μείωση του διοικητικού φόρτου. Οι τυποποιημένες ρήτρες, συμπεριλαμβανομένων διατάξεων που είναι φιλικές προς τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, θα διευκολύνουν τη σύνταξη και τη συνοχή νομικών κειμένων.

Η κατάρτιση και η καθοδήγηση είναι ένας ακόμη τρόπος για να διασφαλιστεί ότι οι προτάσεις μας έχουν νομική ποιότητα και ότι η αρχή της «απλότητας εκ σχεδιασμού» διαπνέει τον κύκλο πολιτικής. Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή θα επενδύσει στην προώθηση εσωτερικής εξειδικευμένης εμπειρογνωσίας στη σύνταξη νομικών κειμένων, μέσω υποχρεωτικών προγραμμάτων κατάρτισης και επικαιροποιημένης καθοδήγησης για την εν λόγω σύνταξη. Ένα δίκτυο ανταποκριτών νομικής ποιότητας θα προωθήσει τις βέλτιστες πρακτικές και την εφαρμογή αυτών των αρχών.

Εκ σχεδιασμού επιβολή της νομοθεσίας

Η «απλότητα εκ σχεδιασμού» θα οδηγήσει σε σαφέστερες και πιο προσιτές υποχρεώσεις για τα κράτη μέλη και τις επιχειρήσεις, διευκολύνοντας τη συμμόρφωση εξ αρχής. Οι κανόνες της ΕΕ θα πρέπει να εφαρμόζονται, να παρακολουθούνται και να επιβάλλονται με ευκολία ενώ η κατάχρηση ή η καταστρατήγησή τους πρέπει να είναι δύσκολη. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να εξετάζονται εξ αρχής οι μηχανισμοί επιβολής κατά την εκπόνηση της νομοθεσίας της ΕΕ. Τα ενσωματωμένα εργαλεία παρακολούθησης και επιβολής μπορούν να είναι πολύτιμα για όλα τα είδη νομικών πράξεων, αλλά είναι ιδιαίτερα σημαντικά για τους κανονισμούς, οι οποίοι ισχύουν άμεσα. Οι μηχανισμοί προς εξέταση ποικίλλουν, αλλά οι ακόλουθες διατάξεις αποτελούν επιλογές που έχουν αποδειχθεί χρήσιμες στο συγκεκριμένο πλαίσιο τους:

- ορισμός των εθνικών αρχών επιβολής και καθορισμός των οικείων εξουσιών επιβολής, ενδεχομένως σε συνδυασμό με επαρκή βαθμό εναρμόνισης των κυρώσεων·
- ισχυρές εξουσίες έρευνας της Επιτροπής σε ορισμένους τομείς·

¹³ Στο πλαίσιο της ψηφιακά συμβατής πολιτικής, οι νομοθετικές προτάσεις με ψηφιακό αντίκτυπο συνοδεύονται από νομοθετικό δημοσιονομικό και ψηφιακό δελτίο, <https://interoperable-europe.ec.europa.eu/collection/digital-ready-policymaking/digital-ready-policymaking-dprm-framework>.

- ισχυροί μηχανισμοί προηγούμενης κοινοποίησης¹⁴ για τα σχέδια εθνικής νομοθεσίας, με δεσμευτική αξιολόγηση συμβατότητας από την Επιτροπή, ώστε τα ζητήματα που εντοπίζονται να εξαλείφονται πριν από τη θέσπιση των εθνικών μέτρων.

Ανάλογα με τις περιστάσεις κάθε πρότασης, η Επιτροπή θα εξετάζει αν αυτά τα είδη διατάξεων «εκ σχεδιασμού επιβολής της νομοθεσίας» θα μπορούσαν να προσθέσουν αξία και θα τις χρησιμοποιεί κατά περίπτωση. Ταυτόχρονα, η Επιτροπή θα επιδιώξει να ελαχιστοποιήσει κάθε επιβάρυνση που προκύπτει από τις εν λόγω ρυθμίσεις για τα κράτη μέλη και για την ίδια, στο πλαίσιο των υφιστάμενων δημοσιονομικών περιορισμών.

Βασικές δράσεις

- Μεγαλύτερη έμφαση στις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας στο πλαίσιο της **κανονιστικής πειθαρχίας**, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις εξουσιοδοτήσεις για κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικές πράξεις.
- Προτεραιότητα στους **εξαντλητικούς κανονισμούς και στην πλήρη εναρμόνιση** κατά τη ρύθμιση θεμάτων που σχετίζονται με την ενιαία αγορά, όποτε αυτό είναι νομικά εφικτό και σκόπιμο.
- Τακτικές και έγκαιρες ρήτρες παρακολούθησης και αξιολόγησης και χρήση **ρητρών λήξης ισχύος**, κατά περίπτωση, ώστε η νομοθεσία να ανταποκρίνεται στις νέες εξελίξεις.
- Μεγαλύτερη χρήση των τεχνικών **αναδιατύπωσης και κωδικοποίησης** και διασφάλιση της **συνοχής μεταξύ της τομεακής και της γενικής νομοθεσίας** και μεταξύ των **υφιστάμενων και των νέων νομικών πράξεων**.
- Προσδιορισμός **τυποποιημένων όρων και διατάξεων** βέλτιστης πρακτικής, με τυποποιημένη διατύπωση που συμφωνείται μεταξύ των θεσμικών οργάνων, όπου είναι δυνατόν, και πιο **στοχευμένες αιτιολογικές σκέψεις**.
- Καθορισμός ρεαλιστικών **χρονοδιαγραμμάτων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο και εφαρμογής και συστηματική εξέταση μέτρων** όπως οι ρήτρες κεκτημένων δικαιωμάτων ή η σταδιακή εφαρμογή για τη διευκόλυνση της υλοποίησης.
- Περαιτέρω ανάπτυξη και χρήση **ψηφιακών εργαλείων**, όπως το ηλεκτρονικό εργαλείο σύνταξης κειμένων EdiT, ένα νέο εργαλείο διαχείρισης του κεκτημένου, με παράλληλη περαιτέρω ενίσχυση του σημείου πρόσβασης στο δίκαιο της ΕΕ, του EUR-Lex, και περαιτέρω ανάπτυξη του ευρωπαϊκού χώρου νομικών δεδομένων.
- Δημιουργία **δικτύου ανταποκριτών νομικής ποιότητας** σε ολόκληρη την Επιτροπή και καθιέρωση της **υποχρεωτικής κατάρτισης για τους συντάκτες νομικών κειμένων** με βάση επικαιροποιημένες **κατευθυντήριες γραμμές**.
- Ισχυρότεροι **μηχανισμοί παρακολούθησης και επιβολής** στις νομικές πράξεις της ΕΕ για τη διασφάλιση της **εκ σχεδιασμού επιβολής της νομοθεσίας**,

¹⁴ Πρόκειται για τομείς και εθνικά μέτρα που δεν καλύπτονται από τους υφιστάμενους μηχανισμούς κοινοποίησης, όπως αυτοί που θεσπίστηκαν με την οδηγία για τη διαφάνεια στην ενιαία αγορά και την οδηγία για τις υπηρεσίες.

συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης ασυμβατοτήτων με το δίκαιο της ΕΕ σε πρώιμο στάδιο μέσω των μηχανισμών προηγούμενης κοινοποίησης.

2. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

Το κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ πρέπει να ανταποκριθεί ταχέως στις σημερινές προκλήσεις, μεταξύ άλλων τονώνοντας την ευημερία και την ανταγωνιστικότητα ή αντιμετωπίζοντας κοινωνικά, περιβαλλοντικά και γεωπολιτικά ζητήματα. Αυτό απαιτεί μεγαλύτερη εστίαση, καθώς και μεγαλύτερη ευελιξία, αυστηρότητα, σαφήνεια και προβλεψιμότητα.

Το σύστημα της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας —το οποίο διέπει τις εκτιμήσεις επιπτώσεων, τις διαβουλεύσεις και τις αξιολογήσεις— αναγνωρίζεται ευρέως ως διεθνές σημείο αναφοράς για την υψηλή ποιότητά του. Η παρούσα ανακοίνωση εισάγει στοχευμένες βελτιώσεις για να διασφαλιστεί ότι μπορεί να ανταποκριθεί αποτελεσματικότερα σε ευρύτερο φάσμα καταστάσεων. Οι αλλαγές αυτές αποσκοπούν στην αύξηση τόσο του αριθμού όσο και της συνάφειας των εκτιμήσεων επιπτώσεων, στη διασφάλιση της ισχυρότερης δυνατής βάσης αποδεικτικών στοιχείων όταν επείγει η ανάληψη νομοθετικής δράσης και στον εξορθολογισμό της αλληλουχίας των διαβουλεύσεων. Αυτή η νέα προσέγγιση θα τεθεί αμέσως σε ισχύ αλλά θα εφαρμοστεί σταδιακά έως την αναθεώρηση των κατευθυντήριων γραμμών και της εργαλειοθήκης.

Περισσότερες και στοχευμένες εκτιμήσεις επιπτώσεων

Κατά το πρώτο έτος της θητείας της, η Επιτροπή ενήργησε γρήγορα και αποφασιστικά για να αντιμετωπίσει ορισμένες από τις πιο απαιτητικές γεωπολιτικές και οικονομικές προκλήσεις των τελευταίων δεκαετιών. Αυτό σήμαινε την έγκριση νομοθετικών πρωτοβουλιών με διαδικασίες κατεπείγοντος, συμπεριλαμβανομένων διαφόρων προτάσεων απλούστευσης¹⁵. Μολονότι σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις ενδέχεται να παραμένει αναγκαία η παρέκκλιση από ορισμένα πρότυπα για τη βελτίωση της νομοθεσίας, οι αλλαγές που περιγράφονται στην παρούσα ανακοίνωση θα δώσουν τη δυνατότητα στην Επιτροπή να αναλάβει περισσότερες πρωτοβουλίες συνοδευόμενες από εκτίμηση επιπτώσεων¹⁶.

Για να καταστεί αυτό δυνατό, θα χρειαστεί αυστηρότερη και πιο δομημένη εφαρμογή των παραμέτρων της αναλογικότητας. Οι εκτιμήσεις επιπτώσεων θα επικεντρώνονται σε ό,τι είναι πραγματικά σημαντικό, δηλαδή στην αξιολόγηση των βασικών οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων της συγκεκριμένης πρότασης. Επιπλέον, μια πιο εξατομικευμένη προσέγγιση θα κάνει διάκριση μεταξύ, αφενός, σημαντικών νέων νομοθετικών πρωτοβουλιών ή αναθεωρήσεων και, αφετέρου, πιο στοχευμένων πρωτοβουλιών¹⁷. Μια τέτοια προσέγγιση θα καθορίσει τα απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία και την ανάλυση σε συνάρτηση με τη φύση των πρωτοβουλιών και τις αναμενόμενες

¹⁵ Σε αυτές περιλαμβάνονταν νομοθεσία Omnibus, που αποτελεί ενιαία νομοθετική πράξη για την τροποποίηση πολλών νόμων.

¹⁶ Δεν απαιτείται εκτίμηση επιπτώσεων για όλες τις νομοθετικές προτάσεις, εργαλείο αριθ. 7 της εργαλειοθήκης για τη βελτίωση της νομοθεσίας. What is an impact assessment and when it is necessary (Τι είναι η εκτίμηση επιπτώσεων και πότε είναι αναγκαία), https://commission.europa.eu/law/law-making-process/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox/better-regulation-toolbox_el.

¹⁷ Στοχευμένες πρωτοβουλίες είναι αυτές που δεν μεταβάλλουν σημαντικά τους στόχους πολιτικής της ισχύουσας νομοθεσίας και προτείνουν αλλαγές που αποσκοπούν στη βελτιστοποίηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητάς της.

επιπτώσεις τους, συμπεριλαμβανομένων των δυνητικών εξωτερικών επιπτώσεων, κατά περίπτωση.

Η προσέγγιση αυτή θα αποτυπωθεί στα αναθεωρημένα υποδείγματα για τις εκτιμήσεις επιπτώσεων και τις αξιολογήσεις. Θα περιλαμβάνουν εξ αρχής την ανάπτυξη ενός «πίνακα βασικών επιπτώσεων» για την καλύτερη εστίαση στις επιπτώσεις που είναι σημαντικές και συνδέονται με κάθε επιμέρους πρόταση. Μ' αυτόν τον τρόπο, θα είμαστε σε θέση να προσδιορίσουμε τις βασικές επιπτώσεις και τις ουσιώδεις πτυχές που πρέπει να αναλυθούν, καθορίζοντας επομένως το επίκεντρο της εκτίμησης επιπτώσεων και προσδιορίζοντας το πεδίο εφαρμογής και το βάθος της ανάλυσης. Η συνεκτίμηση του κόστους και των οφελών θα εξακολουθήσει να αποτελεί βασικό μέρος αυτής της πιο εστιασμένης και συνοπτικής ανάλυσης, στην οποία διαδραματίζουν εξέχοντα ρόλο τα αριθμητικά στοιχεία, τα δεδομένα και οι στατιστικές, εφόσον είναι διαθέσιμα. Στο μέτρο του δυνατού, η Επιτροπή θα προσπαθήσει να επιτύχει αυτούς τους στόχους αξιοποιώντας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους εσωτερικούς πόρους, τις ικανότητες και την εμπειρογνώσια της.

Ως απόρροια της αυστηρότερης προσέγγισης, η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου θα διενεργεί τον ποιοτικό της έλεγχο σε ευρύτερο φάσμα αξιολογήσεων που υποστηρίζουν προτάσεις πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτού του εκτεταμένου ελέγχου, ο οποίος υποστηρίζεται ευρέως από τους συμφεροντούχους, θα εξεταστούν επίσης η φύση και η σημασία των επιπτώσεων κάθε πρότασης. Για σημαντικές προτάσεις, η επιτροπή θα συνεχίσει να εκδίδει γνώμες με επιφύλαξη¹⁸, ενώ για άλλες πιο στοχευμένες πρωτοβουλίες θα εκδίδει συστάσεις βελτίωσης που θα κοινοποιούνται και θα λαμβάνονται υπόψη με διαφάνεια. Αποτέλεσμα αυτού θα είναι η βελτίωση της ποιότητας των αποδεικτικών στοιχείων για τις προτάσεις οι οποίες, επί του παρόντος, δεν εξετάζονται από την επιτροπή.

Ελάχιστες απαιτήσεις για ταχείες διαδρομές

Κατάσταση έκτακτης ανάγκης προκύπτει όταν απαιτείται ταχεία δράση της ΕΕ για την αποτροπή σημαντικής βλάβης, την εκπλήρωση νομικών υποχρεώσεων ή την αξιοποίηση μιας κρίσιμης ευκαιρίας. Η Ευρωπαϊά Διαμεσολαβήτρια έχει εκδώσει συστάσεις¹⁹ σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή υποστηρίζει επείγουσες προτάσεις με αποδεικτικά στοιχεία. Οι απαντήσαντες στην πρόσκληση υποβολής στοιχείων έθιξαν επίσης το ζήτημα της χρήσης διαδικασιών κατεπείγοντος. Ενώ οι απαντήσαντες αναγνωρίζουν ότι οι πραγματικές καταστάσεις έκτακτης ανάγκης ενδέχεται να απαιτούν ταχείες διαδικασίες, στο μέτρο του δυνατού θα πρέπει να πραγματοποιείται διαβούλευση και αξιολόγηση.

Ανταποκρινόμενη στις συστάσεις της Ευρωπαϊάς Διαμεσολαβήτριας και στις ανησυχίες των συμφεροντούχων, η Επιτροπή θα αξιολογεί τα χρονικά περιθώρια κάθε κατάστασης και τις πιθανές επιζήμιες συνέπειες της καθυστερημένης ανάληψης δράσης, ώστε να γίνεται διάκριση μεταξύ του επείγοντος χαρακτήρα και της συνήθους σκοπιμότητας. Στο πλαίσιο αυτό, θα συνεκτιμά παραμέτρους όπως:

- η ύπαρξη ή η πρόβλεψη κλυδωνισμών ή κρίσεων, μεταξύ άλλων στις εξωτερικές σχέσεις της Ένωσης·
- οι πιθανές συνέπειες σε περίπτωση που δεν αναληφθεί αμέσως δράση·
- οι νόμιμες προθεσμίες· και

¹⁸ Δηλαδή θετική γνώμη, θετική γνώμη με επιφύλαξεις, αρνητική γνώμη.

¹⁹ Κοινές συστάσεις για τις έρευνες 983/2025/MAS, 2031/2024/VB και 1379/2024/MIK

- το πολιτικό πλαίσιο που δημιουργεί την ανάγκη για επείγουσα δράση.

Ακόμη και σε επείγουσες περιπτώσεις, η Επιτροπή θα προσπαθεί να επιτύχει την καλύτερη δυνατή βάση τεκμηρίωσης. Όποτε είναι εφικτό, η Επιτροπή θα εκπονεί εκτίμηση επιπτώσεων για επείγουσες πρωτοβουλίες με αναμενόμενες σημαντικές επιπτώσεις. Στη συνέχεια, η αξιολόγηση αυτή θα υπόκειται σε επανεξέταση από την επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου. Η επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη τα απαιτούμενα χρονοδιαγράμματα και θα εκδίδει συστάσεις που θα τροφοδοτούν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, διασφαλίζοντας ότι η πρόταση επωφελείται από τον έλεγχό της και αναγνωρίζοντας παράλληλα τους περιορισμούς που επιβάλλει η ανάγκη επείγουσας δράσης.

Για να διατηρηθεί η ουσιαστική συμμετοχή των συμφεροντούχων στο πλαίσιο της ταχείας διαδικασίας, η Επιτροπή θα διαβουλεύεται, καταρχήν, με το κοινό με τη μορφή πρόσκλησης υποβολής στοιχείων. Αυτό θα δώσει την ευκαιρία στις επιχειρήσεις, τους πολίτες, την κοινωνία των πολιτών, τις δημόσιες αρχές και άλλους συμφεροντούχους να συνεισφέρουν στη διαμόρφωση της πρωτοβουλίας. Μπορούν επίσης να διεξαχθούν στοχευμένες διαβουλεύσεις με διάφορους συμφεροντούχους, ενδεχομένως συμπεριλαμβανομένων των διαλόγων σχετικά με την εφαρμογή ή ελέγχων της πραγματικής κατάστασης, προκειμένου να συγκεντρωθούν πρακτικές πληροφορίες και να διασφαλιστεί ότι τα προτεινόμενα μέτρα είναι αποτελεσματικά, αποδοτικά και εφαρμόσιμα.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν η ανάγκη για επείγουσα δράση είναι τόσο έντονη ώστε οι προτάσεις να πρέπει να εγκριθούν εντός εξαιρετικά συμπιεσμένου χρονοδιαγράμματος, ο επίτροπος που είναι αρμόδιος για τη βελτίωση της νομοθεσίας μπορεί να χορηγήσει παρεκκλίσεις από τους συνήθεις διαδικαστικούς κανόνες που αναφέρονται ανωτέρω. Τα μέτρα αυτά θα λαμβάνονται υπόψη μόνον όταν αποδεικνύεται σαφώς ο ιδιαίτερα επείγων χαρακτήρας τους.

Σε τέτοιες εξαιρετικές περιστάσεις, η Επιτροπή θα διασφαλίζει την κατάρτιση αναλυτικού εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που θα συνοδεύει την πρόταση, ή τη δημοσίευσή του το συντομότερο δυνατόν, το αργότερο τρεις μήνες μετά την έγκριση της πρότασης. Το εν λόγω έγγραφο θα περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον:

- τον ορισμό του προβλήματος·
- την προσέγγιση που προσδιορίστηκε για την αντιμετώπιση του προβλήματος·
- την αξιολόγηση των βασικών επιπτώσεων της πρότασης, συμπεριλαμβανομένης ανάλυσης κόστους-οφέλους και αξιολόγησης της κλιματικής συνέπειας.

Η αξιολόγηση του κατεπείγοντος και όλες οι παρεκκλίσεις θα τεκμηριώνονται δεόντως, θα καταγράφονται με διαφάνεια και θα αναφέρονται στις αιτιολογικές εκθέσεις των προτάσεων. Η εν λόγω προσέγγιση επιτυγχάνει προσεκτική ισορροπία μεταξύ της ανάγκης για επείγουσα δράση και της επιτακτικής ανάγκης να διασφαλιστούν όσο το δυνατόν υψηλότερα πρότυπα για τη βελτίωση της νομοθεσίας σε όλες τις περιστάσεις.

Εξυπνότερο και πιο ευέλικτο σύστημα διαβούλευσης

Το σύστημα διαβούλευσης της Επιτροπής είναι ολοκληρωμένο και ευρέως αναγνωρισμένο καθώς λαμβάνει συστηματικά τις υψηλότερες βαθμολογίες στις κατατάξεις του ΟΟΣΑ²⁰. Το φάσμα των εργαλείων διαβούλευσης διευρύνθηκε περαιτέρω πρόσφατα με την προσθήκη διαλόγων σχετικά με την εφαρμογή ή ελέγχων της πραγματικής κατάστασης²¹. Ενώ το σύστημα διαβούλευσης της Επιτροπής παρουσιάζει υψηλές επιδόσεις, οι συμφεροντούχοι έχουν εκφράσει ανησυχίες σχετικά με τη διάρκεια των διαβουλεύσεων, τις αλληλεπικαλυπτόμενες διαβουλεύσεις, τα επαναλαμβανόμενα αιτήματα παροχής πληροφοριών και την ανεπαρκή ανατροφοδότηση.

Για να αντιμετωπίσει αυτές τις ανησυχίες, η Επιτροπή θα ενσωματώσει καλύτερα τα διάφορα μέσα διαβούλευσης, αποφεύγοντας τις αλληλεπικαλύψεις και συνεχίζοντας να διασφαλίζει τη μέγιστη προσβασιμότητα για όλους τους πολίτες και τα ενδιαφερόμενα μέρη. Ενώ κάθε μέσο διαβούλευσης εξυπηρετεί έναν σκοπό και μπορεί να απευθύνεται σε ένα κάπως διαφορετικό κοινό, το φάσμα των μέσων που έχει στη διάθεσή της η Επιτροπή δεν θα πρέπει να οδηγεί σε επαναλαμβανόμενες προσκλήσεις για την υποβολή ιδίων στοιχείων από τους ίδιους συμφεροντούχους.

Θα προσπαθήσουμε να διαβουλευόμαστε με το κοινό μόνο μία φορά για την ίδια πρωτοβουλία, είτε μέσω πρόσκλησης υποβολής στοιχείων είτε με τη χρήση ερωτηματολογίου, και συμπληρωματικά θα διεξάγονται στοχευμένες διαβουλεύσεις, ανάλογα με τις ανάγκες, σε αναζήτηση διαφορετικών απόψεων και εισηγήσεων και επιζητώντας τη συμμετοχή ποικίλου συνόλου σχετικών συμφεροντούχων. Ένα εξορθολογισμένο έγγραφο πρόσκλησης υποβολής στοιχείων θα εστιάζει τις ζητούμενες πληροφορίες στις βασικές πτυχές, ώστε οι συμφεροντούχοι να μπορούν ευκολότερα να παρέχουν ουσιαστικές παρατηρήσεις.

Επίσης, θα βελτιστοποιηθεί το συνολικό χρονοδιάγραμμα των διαβουλεύσεων. Όπως ζητήθηκε από πολλούς συμφεροντούχους, η Επιτροπή θα αποφεύγει, όποτε είναι δυνατόν, να συνυπολογίζει τις κύριες περιόδους διακοπών στον συνολικό χρόνο διαβούλευσης. Όταν διεξάγονται άλλες δημόσιες και/ή στοχευμένες διαβουλεύσεις για την ίδια πρωτοβουλία, η μακρά τυπική προθεσμία των 12 εβδομάδων για τα ερωτηματολόγια δημόσιας διαβούλευσης μπορεί να μειωθεί έως και κατά έξι εβδομάδες.

Η Επιτροπή θα ενημερώνει επίσης απευθείας τους συμφεροντούχους όταν η περίληψη των απαντήσεων στις διαβουλεύσεις καθίσταται διαθέσιμη στη διαδικτυακή πύλη «Πείτε την άποψή σας». Ο εν λόγω αυτοματοποιημένος μηχανισμός κοινοποίησης θα ενισχύσει τη διαφάνεια και θα προσφέρει στους συμμετέχοντες τη δυνατότητα εύκολης πρόσβασης στα αποτελέσματα της διαβούλευσης.

Επιπλέον, θα βελτιώσουμε τη συμμετοχή των συμβουλευτικών επιτροπών και των δικτύων τους, όπως το δίκτυο περιφερειακών κόμβων, σε δραστηριότητες διαβούλευσης,

²⁰ OECD Regulatory Policy Outlook 2025 (Προοπτικές του ΟΟΣΑ για την κανονιστική πολιτική 2025), βλ. διαγράμματα 2.1 και 2.2 σχετικά με τη συμμετοχή των συμφεροντούχων στην ανάπτυξη πρωτογενών νόμων και δευτερογενών κανονισμών, https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/04/oecd-regulatory-policy-outlook-2025_a754bf4c/56b60e39-en.pdf.

²¹ Τα εργαλεία αυτά έχουν διαδραματίσει επιτυχημένο ρόλο στο θεματολόγιο απλούστευσης της Επιτροπής, συμβάλλοντας στην προσομοίωση ακραίων καταστάσεων στην ισχύουσα νομοθεσία, καθώς και στην κατάρτιση προτάσεων Omnibus και άλλων προτάσεων απλούστευσης.

διευκολύνοντας τη συμμετοχή τους και παρέχοντας ανατροφοδότηση σχετικά με τις παρατηρήσεις τους.

Αξιολόγηση σημαντικών τροποποιήσεων

Κατά τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο μπορούν να προβούν σε ουσιαστικές τροποποιήσεις στις αρχικές προτάσεις της Επιτροπής. Στην πράξη, τα θεσμικά όργανα που προτείνουν τις εν λόγω τροποποιήσεις δεν αξιολογούν τον αντίκτυπό τους, παρά τη δέσμευσή τους να το πράξουν «όταν κρίνουν ότι είναι αρμόζον και απαραίτητο για τη νομοθετική διαδικασία»²². Χωρίς τις εν λόγω εκτιμήσεις, η ανάλυση των αναμενόμενων επιπτώσεων μιας νομοθετικής πράξης καθίσταται ελλιπής και ενδεχομένως παραπλανητική, με αποτέλεσμα να προκύπτουν πιθανόν μεγαλύτερες επιβαρύνσεις ή απροσδόκητες δυσκολίες στην εφαρμογή της νομοθεσίας.

Για τη βελτίωση αυτής της κατάστασης, η Επιτροπή προτείνει μια συνεκτική, ρεαλιστική και συνεργατική προσέγγιση, η οποία βασίζεται σε τρία σκέλη για κοινές εργασίες μεταξύ των θεσμικών οργάνων.

Πρώτον, τα θεσμικά όργανα θα πρέπει να εργαστούν για να διαμορφωθεί κοινή αντίληψη σχετικά με το τι συνιστά ουσιαστική τροποποίηση. Παραδείγματα ουσιαστικής τροποποίησης θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής μιας πρότασης ώστε να καλύπτει τις πολύ μικρές επιχειρήσεις ή τις ΜΜΕ, ή μέτρα που ενδέχεται να οδηγήσουν σε πρόσθετο κόστος συμμόρφωσης, νέες απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων για τις επιχειρήσεις ή τις διοικήσεις ή πρόσθετες δημόσιες δαπάνες. Με ένα κοινό σύνολο παραμέτρων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θα αποκτήσουν τη δυνατότητα να προσδιορίζουν και να αξιολογούν τις ουσιαστικές τροποποιήσεις τους.

Δεύτερον, μετά τον προσδιορισμό μιας ουσιαστικής τροποποίησης, το θεσμικό όργανο που την υποβάλλει θα παρέχει εκτίμηση επιπτώσεων και θα ποσοτικοποιεί το κόστος ή την εξοικονόμηση χρησιμοποιώντας απλή μέθοδο υπολογισμού του κόστους. Όσον αφορά το διοικητικό κόστος ή την εξοικονόμηση, το «τυποποιημένο μοντέλο κόστους» θα διευκόλυνε τον υπολογισμό και την αναφορά του εν λόγω κόστους και της εν λόγω εξοικονόμησης.

Τέλος, οι επιπτώσεις των εν λόγω ουσιαστικών τροποποιήσεων θα μπορούσαν να παρουσιάζονται σε συνοπτικό υπόδειγμα, το οποίο θα περιλαμβάνει στοιχεία όπως γενική περιγραφή, αναμενόμενο πρόσθετο κόστος και οφέλη, επηρεαζόμενοι συμφεροντούχοι, αντίκτυπος στην ανταγωνιστικότητα και στην καινοτομία.

Βασικές δράσεις

- **Ευρύτερο φάσμα πρωτοβουλιών** με σημαντικές επιπτώσεις, οι οποίες συνοδεύονται από **εκτίμηση επιπτώσεων** και ελέγχονται από την **επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου**.

²² Διοργανική συμφωνία, της 13ης Απριλίου 2016, για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου (ΕΕ L 123 της 12.5.2016, σ. 1), [EUR-Lex - 32016Q0512\(01\) - EL - EUR-Lex](#). Ενώ στο παρελθόν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διενήργησε ορισμένες τέτοιες αξιολογήσεις, αυτό δεν συμβαίνει πλέον. Αντιθέτως, το Συμβούλιο δεν διενήργησε ποτέ τέτοιες αξιολογήσεις.

- Πιο εστιασμένες εκτιμήσεις επιπτώσεων, με βάση έναν αρχικό **πίνακα βασικών επιπτώσεων** και μια πιο **αναλογική** προσέγγιση.
- **Ελάχιστες απαιτήσεις** για επείγουσες πρωτοβουλίες στο πλαίσιο **ταχειών διαδρομών**.
- Απλουστευμένη **πρόσκληση υποβολής στοιχείων** για την εστίαση σε βασικές πληροφορίες για τους συμφεροντούχους.
- Βελτιστοποιημένα και πιο ευέλικτα **χρονοδιαγράμματα διαβούλευσης**, λαμβανομένων υπόψη των **περιόδων διακοπών**.
- Πιο **ολοκληρωμένη** και **ευέλικτη** ανάπτυξη διαφόρων **εργαλείων διαβούλευσης** ώστε να αποφεύγεται η κόπωση όσον αφορά τις διαβουλεύσεις και να υπάρχει πρόσβαση σε ευρύ φάσμα απόψεων και εισηγήσεων.
- Άμεση αυτοματοποιημένη **κοινοποίηση** περιλήψεων διαβούλευσης στους απαντήσαντες.
- Επικαιροποίηση των **κατευθυντήριων γραμμών για τη βελτίωση της νομοθεσίας** και των **υποδειγμάτων εκτίμησης επιπτώσεων και αξιολόγησης** ώστε να αντικατοπτρίζουν αυτές τις βελτιώσεις.
- Συνέχιση της συνεργασίας με τους συννομοθέτες για την ανάπτυξη και την εφαρμογή **κοινής μεθοδολογίας**, ώστε **κάθε θεσμικό όργανο να αξιολογεί τις ουσιαστικές τροποποιήσεις του**.

3. ΒΑΘΙΑ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ

Το σύνολο του δικαίου της ΕΕ έχει αυξηθεί με την πάροδο του χρόνου. Αυτό αντικατοπτρίζει τις αυξανόμενες αρμοδιότητες της ΕΕ, τον ρόλο της στην προώθηση της ενιαίας αγοράς και τα ολοένα πιο απαιτητικά και σύνθετα ζητήματα που καλείται να αντιμετωπίσει. Σε πολλές περιπτώσεις, η νομοθεσία της ΕΕ αντικαθιστά 27 διαφορετικά σύνολα εθνικών κανόνων. Ωστόσο, και μόνο το μέγεθος και η πυκνότητα του δικαίου της ΕΕ, καθώς και η αλληλεπίδραση μεταξύ της νομοθεσίας της ΕΕ και του εθνικού δικαίου, μπορούν να οδηγήσουν σε περιττή πολυπλοκότητα, επαναλαμβανόμενες επιβαρύνσεις συμμόρφωσης και πιθανές ασυνέπειες. Η συσσώρευση κανόνων έχει καταστεί πρόβλημα στις περισσότερες ανεπτυγμένες δικαιοδοσίες²³.

Οι συμφεροντούχοι υποστήριζαν με συνέπεια, μεταξύ άλλων στην πρόσκληση υποβολής στοιχείων, ότι οι προσπάθειες απλούστευσης πρέπει να επεκταθούν στην επανεξέταση και την ενοποίηση των υφιστάμενων μέτρων. Ενώ παραμένει η ανάγκη για νέα νομοθεσία για την αντιμετώπιση των αναδυόμενων προκλήσεων και την επικαιροποίηση των κανόνων μας, είναι εξίσου σημαντικό να διαχειριστούμε το υφιστάμενο σύνολο κανόνων για να βελτιώσουμε τη σαφήνεια, τη συνέπεια και τη συνοχή του.

²³ Οικονομικές προοπτικές του ΟΟΣΑ, https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-outlook-volume-2025-issue-2_9f653ca1-en.html

Το 2025 η Επιτροπή πρότεινε φιλόδοξα μέτρα απλούστευσης, με βάση την ανακοίνωσή της για μια απλούστερη και ταχύτερη Ευρώπη²⁴. Δέκα δέσμες μέτρων Omnibus και άλλες προτάσεις απλούστευσης, μόλις εγκριθούν από τους συννομοθέτες, αναμένεται να οδηγήσουν σε επαναλαμβανόμενες εξοικονομήσεις κόστους ύψους τουλάχιστον 15 δισ. EUR για τις επιχειρήσεις και τις διοικήσεις. Η δυναμική αυτή διατηρείται, καθώς βρίσκονται σε εξέλιξη αρκετές νέες προτάσεις Omnibus και πρόσθετα μέτρα απλούστευσης. Περισσότερες από τις μισές νομοθετικές πρωτοβουλίες του προγράμματος εργασίας της Επιτροπής για το 2026 θα συμβάλουν στο να καταστεί η νομοθεσία της ΕΕ απλούστερη, σαφέστερη και ευκολότερη στην εφαρμογή²⁵.

Επιπλέον, η επανεξέταση των κατ' εξουσιοδότηση και των εκτελεστικών πράξεων είχε ως αποτέλεσμα να υποβαθμιστεί η προτεραιότητα περίπου του 30 % των προγραμματισμένων πράξεων για το 2026. Μ' αυτόν τον τρόπο θα διασφαλιστεί ότι το παράγωγο δίκαιο επιτυγχάνει τους στόχους του, παραμένει αναλογικό και επικεντρώνεται σε τομείς στους οποίους η δράση της ΕΕ αποφέρει τη μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία.

Σχέδιο δράσης για βαθιά κανονιστική εκκαθάριση

Κάθε μέλος του Σώματος των Επιτρόπων είναι υπεύθυνο για τη διενέργεια ολοκληρωμένης εξέτασης του νομοθετικού έργου υπό την ευθύνη του, προκειμένου να αξιολογηθεί αν παραμένει επίκαιρο και κατάλληλο για τον επιδιωκόμενο σκοπό. Αυτό αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων που καθορίζονται στις πολιτικές κατευθύνσεις της Επιτροπής και στις επιστολές ανάθεσης καθηκόντων των επιτρόπων²⁶. Στο πλαίσιο ελέγχου της νομοθεσίας, εξετάζονται όλοι οι τομείς πολιτικής και περιλαμβάνονται επίσης κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικές πράξεις.

Για να εντείνει τις προσπάθειες αυτές και να τους δώσει μεγαλύτερη προτεραιότητα, η Επιτροπή δρομολογεί σχέδιο δράσης για βαθιά κανονιστική εκκαθάριση. Το παρόν σχέδιο δράσης επικεντρώνεται σε 12 τομείς, οι οποίοι παρατίθενται στο παράρτημα 1. Θα εξεταστούν κατά προτεραιότητα το 2026 και το 2027, με στόχο τη μείωση της πολυπλοκότητας και του κατακερματισμού, ώστε να βελτιωθούν η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητά τους.

Οι 12 τομείς προτεραιότητας —ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων και υπηρεσιών, χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, τελωνεία, φορολογία, υγεία και ασφάλεια των τροφίμων, γεωργία, μεταφορές, ενέργεια, κλίμα, περιβάλλον, ψηφιακός τομέας, στέγαση και αδειοδότηση— επιλέχθηκαν με βάση την εσωτερική ανάλυση των προκλήσεων εφαρμογής και τις παρατηρήσεις των συμφεροντούχων, μεταξύ άλλων στους διαλόγους όσον αφορά την εφαρμογή και στους ελέγχους της πραγματικής κατάστασης.

Η βαθιά εκκαθάριση αναμένεται να οδηγήσει σε νομοθετικά ή άλλα μέτρα για την αντιμετώπιση παρωχημένων διατάξεων, αλληλεπικαλύψεων, ασυνεπειών ή πλεοναζουσών απαιτήσεων που δημιουργούν περιττή επιβάρυνση. Θα προωθήσει επίσης την ενοποίηση σε τομείς που χαρακτηρίζονται από υψηλό κανονιστικό κατακερματισμό και μπορεί να οδηγήσει στην απόσυρση μεμονωμένων προτάσεων της Επιτροπής, σε περιπτώσεις στις οποίες οι εν λόγω προτάσεις ενδέχεται να μην αντικατοπτρίζουν πλέον την τρέχουσα πραγματικότητα ή η κατάσταση μεταξύ των συννομοθετών έχει μείνει στάσιμη.

²⁴ Μια απλούστερη και ταχύτερη Ευρώπη: Ανακοίνωση για την εφαρμογή και την απλούστευση [COM(2025) 47 final].

²⁵ Πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2026 [COM(2025) 870 final].

²⁶ Η επιλογή της Ευρώπης: Πολιτικές κατευθύνσεις για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2024-2029.

Παραδείγματα πιθανών μέτρων είναι η εναρμόνιση, η ψηφιοποίηση των διαδικασιών, ο εξορθολογισμός των κατακερματισμένων κανόνων, η μείωση των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων και η αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων για τη μείωση της γραφειοκρατίας. Το σχέδιο δράσης επιδιώκει να προωθήσει τη διαφάνεια και την προβλεψιμότητα, διασφαλίζοντας ότι η νομοθεσία της ΕΕ είναι κατάλληλη για τον επιδιωκόμενο σκοπό, ενώ παράλληλα μειώνεται το κόστος συμμόρφωσης για τις επιχειρήσεις, τις δημόσιες διοικήσεις και τους πολίτες.

Για να δοθεί η αναγκαία ώθηση σ' αυτή τη βαθιά κανονιστική εκκαθάριση, το Σώμα των Επιτρόπων θα επανεξετάζει τακτικά την πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή του σχεδίου δράσης. Η πρόοδος θα αποτελέσει μέρος της ετήσιας έκθεσης της Επιτροπής για την απλούστευση, την εφαρμογή και την επιβολή.

Η πλατφόρμα απλούστευσης — μια νέα ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου

Αυτές οι προσπάθειες βαθιάς κανονιστικής εκκαθάρισης θα υποστηριχθούν από μια ομάδα συμφεροντούχων υψηλού επιπέδου, την πλατφόρμα απλούστευσης²⁷. Η νέα ομάδα²⁸ θα φέρει σε επαφή τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές, την Επιτροπή των Περιφερειών, με την υποστήριξη του δικτύου περιφερειακών κόμβων, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, τους κοινωνικούς εταίρους, τις επιχειρήσεις και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Οι συμμετέχοντες θα υποβάλουν προτάσεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι κανόνες της ΕΕ και η εφαρμογή τους μπορούν να καταστούν απλούστεροι και ευκολότεροι για το κοινό, τις επιχειρήσεις και τις διοικήσεις, παρακολουθώντας την πρόοδο και τις αναδυόμενες ανάγκες.

Βασικές δράσεις

- Διενέργεια **βαθιάς κανονιστικής εκκαθάρισης**, όπως ορίζεται στο συνημμένο σχέδιο δράσης.
- Επιδίωξη παροχής περαιτέρω παρατηρήσεων από τους συμφεροντούχους για τον προσδιορισμό των προκλήσεων όσον αφορά την εφαρμογή και των δυνατοτήτων απλούστευσης, μεταξύ άλλων μέσω **διαβουλεύσεων, διαλόγων εφαρμογής και ελέγχων της πραγματικής κατάστασης**.
- Σύσταση νέας ομάδας εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου —της **πλατφόρμας απλούστευσης**— για τη στήριξη των προσπαθειών απλούστευσης και μείωσης του φόρτου.

4. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΥΠΕΡΘΕΜΑΤΙΣΜΟΥ

Οι φραγμοί στην ενιαία αγορά μπορεί να πηγάζουν από εθνικές επιλογές πολιτικής, αποκλίνουσες διοικητικές διαδικασίες, έλλειψη διοικητικής ικανότητας ή άνιση ψηφιοποίηση. Μολονότι δεν αντιβαίνουν πάντα στο δίκαιο της ΕΕ, τα εμπόδια αυτά δυσχεραίνουν την ομαλή

²⁷ Αυτή η νέα ομάδα θα βασιστεί στο έργο της πλατφόρμας «Fit for Future», η οποία λειτούργησε μεταξύ 2021 και 2024.

²⁸ C(2026) 8000.

λειτουργία της ενιαίας αγοράς, ενίοτε ακούσια. Με τη σειρά τους, οι φραγμοί στην ενιαία αγορά υπονομεύουν την ευημερία και την ανθεκτικότητα.

Ένα σημαντικό εμπόδιο αυτού του είδους είναι ο κανονιστικός υπερθεματισμός²⁹. Αυτό συμβαίνει όταν ένα κράτος μέλος, κατά τη μεταφορά ή την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ σε έναν συγκεκριμένο τομέα πολιτικής, εισάγει ευρύτερο πεδίο εφαρμογής, αυστηρότερους κανόνες ή υποχρεώσεις που υπερβαίνουν τις απαιτήσεις που ορίζονται στη νομική πράξη της ΕΕ³⁰. Η δημιουργία επαχθέστερων διαδικασιών από ό,τι είναι αναγκαίο για την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ μπορεί επίσης να θεωρηθεί κανονιστικός υπερθεματισμός.

Ακόμη και όταν οι πρακτικές αυτές δεν ισοδυναμούν με παραβίαση της νομοθεσίας της ΕΕ, τείνουν να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην ενιαία αγορά και να παρεμποδίζουν τις επιχειρηματικές δραστηριότητες, μεταξύ άλλων σε εθνικό επίπεδο, ή να επηρεάζουν αδικαιολόγητα τα δικαιώματα των ατόμων. Μπορούν επίσης να οδηγήσουν σε άνισες συνθήκες για τις επιχειρήσεις και σε υψηλότερο κόστος συμμόρφωσης, υπονομεύοντας την επιχειρηματικότητα, την καινοτομία και, τελικά, την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης. Επιπλέον, ο κανονιστικός υπερθεματισμός ενέχει τον κίνδυνο να καταστήσει ασαφείς τις ευθύνες, καθώς οι οικονομικοί παράγοντες ενδέχεται να θεωρήσουν την ΕΕ υπόλογη για κανονιστικές επιβαρύνσεις που στην πραγματικότητα απορρέουν από εθνικές επιλογές πολιτικής, βλάπτοντας τη φήμη της ΕΕ.

Η αντιμετώπιση αυτών των εμποδίων και η μείωση του κανονιστικού υπερθεματισμού μπορούν να επιτευχθούν μόνο σε συνεργασία με τα κράτη μέλη. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα επεξεργαστεί μια εργαλειοθήκη βέλτιστων πρακτικών και κριτηρίων που θα βοηθά τα κράτη μέλη να εντοπίζουν και να αποφεύγουν τον κανονιστικό υπερθεματισμό κατά τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ. Αυτό βασίζεται στη συλλογική δέσμευση για την αποφυγή του κανονιστικού υπερθεματισμού, η οποία εκφράστηκε στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 19ης Μαρτίου 2026. Επίσης, η Επιτροπή θα στηρίξει τα κράτη μέλη κατά τη διαδικασία μεταφοράς των οδηγιών στο εθνικό δίκαιο, βοηθώντας τα να εντοπίζουν εγκαίρως πιθανούς κινδύνους κανονιστικού υπερθεματισμού.

Οι διαβουλεύσεις, οι διάλογοι για την εφαρμογή που διεξάγουν οι επίτροποι και οι έλεγχοι της πραγματικής κατάστασης θα χρησιμοποιηθούν από την Επιτροπή για τον προσδιορισμό και την εξέταση των προκλήσεων εφαρμογής με τη μορφή κανονιστικού υπερθεματισμού. Οι έρευνες στο πλαίσιο των «τομέων επικέντρωσης για την επιβολή της νομοθεσίας» της Επιτροπής (βλ. ειδική ενότητα παρακάτω) θα συμβάλουν επίσης στον εντοπισμό περιπτώσεων κανονιστικού υπερθεματισμού.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να συνεισφέρουν στην εν λόγω συλλογή αποδεικτικών στοιχείων. Ήδη σήμερα μπορούν να επισημαίνουν σε βάση δεδομένων³¹, κατά τη διάρκεια της μεταφοράς των οδηγιών στο εθνικό δίκαιο ή μεταγενέστερα, πότε τα δικά τους εθνικά μέτρα είναι αυστηρότερα από το δίκαιο της ΕΕ. Ωστόσο, στην πράξη, η επιλογή αυτή δεν χρησιμοποιείται.

²⁹ Ο κανονιστικός υπερθεματισμός έχει αναγνωριστεί ως εμπόδιο στη στρατηγική για την ενιαία αγορά του 2025 [COM(2025) 500].

³⁰ Αυτό δεν θίγει το προνόμιο των κρατών μελών να θεσπίζουν αυστηρότερα μέτρα σε ορισμένους τομείς πολιτικής, εφόσον αυτό προβλέπεται από τις Συνθήκες.

³¹ Η THEMIS είναι μια κοινή βάση δεδομένων μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και των κρατών μελών, στην οποία οι εθνικές αρχές κοινοποιούν στην Επιτροπή τα εθνικά μέτρα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο.

Η Επιτροπή θα ενισχύσει τη χρήση των υφιστάμενων μηχανισμών και φόρουμ για την αντιμετώπιση των επιζήμιων φραγμών και του κανονιστικού υπερθεματισμού στην ενιαία αγορά. Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο³² θα διαδραματίσει τον ρόλο του, εντοπίζοντας βασικά εμπόδια και ζητήματα κανονιστικού υπερθεματισμού σε κάθε κράτος μέλος και επισημαίνοντας περιπτώσεις που θα πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά προτεραιότητα. Η Επιτροπή θα βασιστεί, μεταξύ άλλων, στο έργο της ειδικής ομάδας για την επιβολή των κανόνων της ενιαίας αγοράς, η οποία έχει αναπτύξει μια συνεργατική προσέγγιση, από κοινού με τα κράτη μέλη, για την άρση των επιζήμιων φραγμών στην ενιαία αγορά.

Τέλος, η Επιτροπή θα συνεκτιμήσει επίσης τον κίνδυνο κανονιστικού υπερθεματισμού κατά την υποβολή νομοθετικών προτάσεων και θα τις διατυπώσει κατά τρόπο που να ελαχιστοποιεί τον εν λόγω κίνδυνο (για παράδειγμα, κατά περίπτωση, δίνοντας προτεραιότητα στους εξαντλητικούς κανονισμούς έναντι των οδηγιών σε τομείς της ενιαίας αγοράς, διασφαλίζοντας ότι οι κανόνες της ΕΕ ρυθμίζουν εξαντλητικά το θέμα που διέπεται από την πράξη).

Βασικές δράσεις

- Στήριξη των κρατών μελών στη δέσμευσή τους να αποφεύγουν τον κανονιστικό υπερθεματισμό μέσω **εργαλειοθήκης με βέλτιστες πρακτικές και κατευθυντήριων γραμμών για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο.**
- **Καλύτερος και πιο έγκαιρος εντοπισμός** περιπτώσεων κανονιστικού υπερθεματισμού, μέσω εργαλείων της Επιτροπής και από κοινού με τα κράτη μέλη.
- Εντοπισμός βασικών εμποδίων και παρακολούθηση των ζητημάτων κανονιστικού υπερθεματισμού ανά κράτος μέλος μέσω του **Ευρωπαϊκού Εξαμήνου** και της **ειδικής ομάδας για την επιβολή των κανόνων της ενιαίας αγοράς.**

5. ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΑΥΣΤΗΡΗ ΕΠΙΒΟΛΗ

Ακόμη και οι καλύτεροι κανόνες δεν επιτυγχάνουν το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα όταν η εφαρμογή είναι κατακερματισμένη, καθυστερεί ή είναι ασυνεπής μεταξύ των κρατών μελών. Οι ελλείψεις αυτές όχι μόνο αποδυναμώνουν την ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς και υπονομεύουν την ανταγωνιστικότητά της, αλλά επίσης διαβρώνουν την εμπιστοσύνη στο κράτος δικαίου, το οποίο αποτελεί θεμέλιο της νομιμότητας της ΕΕ. Αυτό συνεπάγεται σημαντικό κόστος για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Η ισχυρή και προβλέψιμη επιβολή στηρίζει επίσης την αξιοπιστία της Ένωσης στις διεθνείς εταιρικές σχέσεις και την ικανότητά της να προωθή τη συνεργασία βάσει κανόνων.

Η παρούσα Επιτροπή έχει αναλάβει βασικές πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της ενιαίας αγοράς³³ και την προστασία του κράτους δικαίου³⁴. Αύξησε τη στήριξη της εφαρμογής προς τα κράτη μέλη, παρέχοντάς τους τα εργαλεία για την έγκαιρη και ορθή εφαρμογή του δικαίου

³² Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο αποτελεί το πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον συντονισμό και την εποπτεία των οικονομικών και κοινωνικών πολιτικών.

³³ Η ενιαία αγορά: η ευρωπαϊκή εσωτερική μας αγορά σε έναν αβέβαιο κόσμο — Στρατηγική για μια απλή, απρόσκοπτη και ισχυρή ενιαία αγορά [COM(2025) 500 final].

³⁴ Ετήσιος κύκλος για το κράτος δικαίου, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/annual-rule-law-cycle_el.

της ΕΕ από την αρχή³⁵. Ωστόσο, η αξιόπιστη και αποτελεσματική επιβολή είναι ο μηχανισμός ασφαλείας που απαιτείται για την επίτευξη έγκαιρης συμμόρφωσης με τους κανόνες της ΕΕ σε περίπτωση αποτυχίας των προληπτικών μέτρων.

Ανταποκρινόμενη στην κλίμακα των προκλήσεων της Ευρώπης και καλλιεργώντας ανθεκτικότητα για το μέλλον, η Επιτροπή θα εντείνει την επιβολή του δικαίου της ΕΕ. Θα λάβουμε μέτρα για την ταχύτερη και αυστηρή επιβολή του δικαίου της ΕΕ σε όλους τους τομείς πολιτικής και για τη διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης³⁶.

Τομείς επικέντρωσης στην ενιαία αγορά για την επιβολή της νομοθεσίας

Η ενιαία αγορά αποτελεί την κινητήρια δύναμη της ευρωπαϊκής καινοτομίας, ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας³⁷. Αντιμέτωπες με αδικαιολόγητους φραγμούς, αποκλίνοντες εθνικούς κανόνες και όρους συναλλαγών, οι επιχειρήσεις δεν αξιοποιούν πλήρως τις δυνατότητές τους. Οι φραγμοί αυτοί στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό και περιορίζουν τη διασυννοριακή δραστηριότητα και τις επενδύσεις.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Επιτροπή εντείνει τις εργασίες της για την επιβολή του εγχειριδίου κανόνων της ενιαίας αγοράς. Στο παράρτημα 2 προσδιορίσαμε έντεκα τομείς επικέντρωσης στην ενιαία αγορά για την επιβολή της νομοθεσίας, με βάση τη συστηματική και οικονομική σημασία τους. Στους τομείς αυτούς, η Επιτροπή θα πραγματοποιήσει πιο προορατική έρευνα για όλα τα κράτη μέλη και θα δώσει συνέχεια στα ζητήματα που εντοπίστηκαν, όπου απαιτείται, μέσω ταχειών διαδικασιών επί παραβάσει. Οι τομείς επικέντρωσης που απαριθμούνται αφορούν ζητήματα με σοβαρό αντίκτυπο στη λειτουργία της ενιαίας αγοράς και αρνητικές επιπτώσεις στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις. Η Επιτροπή έχει προσδιορίσει τους τομείς αυτούς με βάση πληροφορίες που συλλέχθηκαν από διάφορες πηγές, συμπεριλαμβανομένων διαλόγων για την εφαρμογή, καταγγελιών πολιτών και συμφεροντούχων, και συστημικών ζητημάτων που αναφέρθηκαν από τα κέντρα SOLVIT που λειτουργούν σε ολόκληρη την ΕΕ για την αντιμετώπιση μεμονωμένων διασυννοριακών προβλημάτων. Η αντιμετώπιση του παράνομου κανονιστικού υπερθεματισμού θα αποτελέσει επίσης μέρος της επιβολής σε αυτούς τους τομείς επικέντρωσης³⁸.

Σκοπός είναι να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τους κανόνες της ενιαίας αγοράς το συντομότερο δυνατόν, με τη χρήση του κατάλληλου εργαλείου για κάθε περίπτωση. Οι

³⁵ Μια απλούστερη και ταχύτερη Ευρώπη: Ανακοίνωση για την εφαρμογή και την απλούστευση [COM(2025) 47 final].

³⁶ Η παρούσα ανακοίνωση συμπληρώνει αλλά δεν αντικαθιστά τις προτεραιότητες επιβολής που καθορίζονται σε προηγούμενες ανακοινώσεις, ιδίως στην ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Δίκαιο της ΕΕ: Καλύτερη εφαρμογή για καλύτερα αποτελέσματα» [C(2016)8600] και στην ανακοίνωση της Επιτροπής «Επιβολή του δικαίου της ΕΕ για μια Ευρώπη που παράγει αποτελέσματα» [COM(2022) 518 final].

³⁷ Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, «[η] μείωση των φραγμών για τα εμπορεύματα θα οδηγούσε σε αύξηση του ενδοενοσιακού εμπορίου κατά 4,4 % και σε εκτιμώμενη αύξηση της ευημερίας κατά 1,3 %. Ωστόσο, η μείωση των εμπορικών φραγμών για τις υπηρεσίες θα επιτύγχανε μεγαλύτερη αύξηση του εμπορίου (14,5 %) και μεγαλύτερη αύξηση της ευημερίας (1,8 %)», [άρθρο](#) που δημοσιεύθηκε στο [Οικονομικό Δελτίο της ΕΚΤ](#), τεύχος 8/2025.

³⁸ Στην ετήσια έκθεση της Επιτροπής για την ενιαία αγορά και την ανταγωνιστικότητα, της 30ής Ιανουαρίου 2026 [COM(2026) 46 final], ανακοινώθηκε ετήσιο θεματολόγιο για την επιβολή των κανόνων της ενιαίας αγοράς, το οποίο θα δημοσιεύεται κάθε χρόνο. Οι προτεραιότητες επιβολής για το 2026 αποτελούν μέρος των έντεκα τομέων επικέντρωσης στην ενιαία αγορά για την επιβολή της νομοθεσίας που περιλαμβάνονται στην παρούσα ανακοίνωση. Οι τομείς επικέντρωσης δεν θίγουν την αυστηρή παρακολούθηση της εφαρμογής των κανόνων της ΕΕ σε άλλους τομείς προτεραιότητας, όπως οι κανόνες για την επιτάχυνση της ανάπτυξης καθαρής ενέργειας, όπως ορίζονται στο έγγραφο COM(2026) 370 της 22ας Απριλίου 2026 (AccelerateEU).

έρευνες θα βασίζονται σε υφιστάμενα εργαλεία και θα αξιοποιούν τις ανταλλαγές απόψεων με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο ομάδων εμπειρογνομόνων, εργαστηρίων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο και, όπου απαιτείται, στοχευμένων συνεδριάσεων. Στο πλαίσιο των διαλόγων εφαρμογής που διεξάγουν οι επίτροποι και των ελέγχων της πραγματικής κατάστασης, μπορούν να διατυπωθούν επίσης πολύτιμες παρατηρήσεις από όσους επηρεάζονται από τους κανόνες της ΕΕ στην πράξη. Η Επιτροπή θα αυξήσει τη χρήση των διαλόγων με τα κράτη μέλη πριν από την κίνηση της διαδικασίας επί παραβάσει για τη διερεύνηση πιθανών παραβιάσεων της νομοθεσίας για την ενιαία αγορά και όταν υπάρχει ρεαλιστική προοπτική ταχείας επίλυσης σε συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη.

Όποτε κρίνεται αναγκαίο, η Επιτροπή θα κινεί διαδικασία επί παραβάσει. Αυτό θα συμβαίνει είτε μετά από ανεπιτυχή διάλογο πριν από την κίνηση της διαδικασίας επί παραβάσει είτε εξαρχής σε σοβαρές και αποδεδειγμένες παραβάσεις. Όταν κινείται διαδικασία επί παραβάσει, στόχος είναι η ταχεία συμμόρφωση, γεγονός που αντικατοπτρίζεται στο ποσοστό επιτυχίας της Επιτροπής σε πρώιμο στάδιο της διαδικασίας³⁹.

Εάν η Επιτροπή δεν μπορεί να καταλήξει σε θετικό αποτέλεσμα με το οικείο κράτος μέλος, είτε στο πλαίσιο διαλόγου είτε στο στάδιο της διαδικασίας επί παραβάσει πριν από την άσκηση προσφυγής, δεν θα διστάσει να παραπέμψει την υπόθεση στο Δικαστήριο, εφόσον κρίνεται σκόπιμο. Η πρόοδος και τα αποτελέσματα των μέτρων επιβολής της Επιτροπής για τους εν λόγω τομείς επικέντρωσης στην ενιαία αγορά θα αποτελέσουν μέρος των ετήσιων εκθέσεων της Επιτροπής σχετικά με την απλούστευση, την εφαρμογή και την επιβολή.

Επιτάχυνση της επιβολής του δικαίου της ΕΕ

Η διασφάλιση της συμμόρφωσης με το δίκαιο της ΕΕ είναι απαραίτητη, όχι μόνο για την αποτελεσματική λειτουργία της ενιαίας αγοράς, αλλά και για την προάσπιση της ΕΕ ως κοινότητας που βασίζεται στο κράτος δικαίου. Οι κανόνες της ΕΕ αποφέρουν τα επιδιωκόμενα οφέλη για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις μόνον όταν τα κράτη μέλη τους εφαρμόζουν σωστά και εγκαίρως. Αυτό είναι ιδιαίτερα κρίσιμο σε περιόδους στις οποίες το κράτος δικαίου υφίσταται πιέσεις σε ολόκληρο τον κόσμο και το διεθνές εμπόριο στρεβλώνεται.

Ωστόσο, πάρα πολλές οδηγίες εξακολουθούν να μην έχουν μεταφερθεί εγκαίρως στο εθνικό δίκαιο. Το 2025 σχεδόν το 70 % των νέων διαδικασιών επί παραβάσει προήλθε από την καθυστερημένη μεταφορά οδηγιών από τα κράτη μέλη, γεγονός που εμπόδισε τους πολίτες και τις επιχειρήσεις να επωφεληθούν πλήρως από το δίκαιο της ΕΕ. Το εν λόγω έτος, τα περισσότερα κράτη μέλη συστηματικά δεν τήρησαν τις προθεσμίες μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, αναγκάζοντας την Επιτροπή να κινήσει 370 διαδικασίες επί παραβάσει που καλύπτουν τις 36 οδηγίες προς μεταφορά στο εθνικό δίκαιο.

Ενώ η Επιτροπή ενεργεί γρήγορα για να κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει λόγω καθυστερημένης μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, η πρόοδος και η περάτωσή τους συχνά διαρκούν χρόνια. Οι περιπτώσεις εσφαλμένης μεταφοράς οδηγιών στο εθνικό δίκαιο και πλημμελούς εφαρμογής οδηγιών ή κανονισμών διαρκούν ακόμη περισσότερο. Το 2025 η μέση διάρκεια μιας υπόθεσης επί παραβάσει που περατώθηκε κατά το εν λόγω έτος ήταν σχεδόν τρία έτη και σχεδόν το ένα πέμπτο διήρκεσε πάνω από πέντε έτη⁴⁰. Εν τω μεταξύ, οι κανόνες

³⁹ Τα δύο τρίτα των διαδικασιών επί παραβάσει επιλύονται στο πρώτο στάδιο (μετά την προειδοποιητική επιστολή), ενώ περίπου 95 % των υποθέσεων επιλύονται προτού παραπεμφθεί η υπόθεση στο Δικαστήριο.

⁴⁰ <https://ec.europa.eu/implementing-eu-law/member-state-infringement-cases/el#inline-nav-10>.

της ΕΕ δεν εφαρμόζονται με συνέπεια σε όλα τα κράτη μέλη, γεγονός που δημιουργεί άνισες καταστάσεις και ανασφάλεια δικαίου για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα επιδιώξει να επιταχύνει τα μέτρα επιβολής της νομοθεσίας στις περιπτώσεις που οι οδηγίες δεν μεταφέρονται στο εθνικό δίκαιο. Σε περιπτώσεις στις οποίες τα κράτη μέλη δεν κοινοποιούν στην Επιτροπή τα μέτρα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, θα απλουστεύσει και θα επιταχύνει την έκδοση⁴¹ αιτιολογημένων γνωμών, οι οποίες αποτελούν το δεύτερο στάδιο της διαδικασίας επί παραβάσει μετά την προειδοποιητική επιστολή προς το κράτος μέλος. Όταν ένα κράτος μέλος δεν κοινοποιεί κανένα μέτρο μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο (πλήρης έλλειψη μεταφοράς) ή δεν παρέχει πρόσθετη κοινοποίηση μόλις κινηθεί η διαδικασία επί παραβάσει (μερική έλλειψη μεταφοράς), η Επιτροπή, κατά κανόνα, εκδίδει αιτιολογημένη γνώμη εντός έξι μηνών από την έγκριση της προειδοποιητικής επιστολής.

Το Δικαστήριο υπενθύμισε σε πάγια νομολογία⁴² την υποχρέωση των κρατών μελών να παρέχουν επαρκώς σαφείς και ακριβείς πληροφορίες σχετικά με το περιεχόμενο των εθνικών κανόνων για τη μεταφορά οδηγίας στο εθνικό δίκαιο. Το Δικαστήριο έχει υπογραμμίσει ότι οι εν λόγω πληροφορίες είναι απαραίτητες προκειμένου η Επιτροπή να διαπιστώσει αν ένα κράτος μέλος έχει μεταφέρει πλήρως μια οδηγία στο εθνικό του δίκαιο. Τα τελευταία χρόνια, η Επιτροπή βοήθησε τα κράτη μέλη να τυποποιήσουν και να εξορθολογίσουν την υποβολή των εν λόγω εξηγήσεων⁴³ και θα συνεχίσει να παρέχει στήριξη. Ωστόσο, εάν ένα κράτος μέλος δεν παράσχει τις αναγκαίες εξηγήσεις, θα εφαρμόζεται η ίδια απλουστευμένη διαδικασία που ισχύει και στην περίπτωση μη κοινοποίησης των μέτρων μεταφοράς, όπως αναφέρεται παραπάνω.

Ομοίως, η Επιτροπή θα υιοθετήσει αυστηρότερη προσέγγιση όσον αφορά τα αιτήματα των κρατών μελών για παράταση της δέσμνης προθεσμίας για την απάντηση σε προειδοποιητική επιστολή⁴⁴ (σε όλα τα είδη διαδικασιών επί παραβάσει). Στο μέλλον, παρατάσεις θα χορηγούνται γενικά μόνο στο στάδιο της αιτιολογημένης γνώμης, υπό τον όρο ότι τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν την παράβαση και πληρούν τις καθορισμένες σωρευτικές προϋποθέσεις⁴⁵, οι οποίες θα υπόκεινται σε αυστηρή αξιολόγηση. Στο στάδιο της προειδοποιητικής επιστολής, περιορισμένες παρατάσεις της προθεσμίας απάντησης θα χορηγούνται μόνο σε πολύ εξαιρετικές περιστάσεις, όπως περιπτώσεις ανωτέρας βίας, όταν απρόβλεπτα γεγονότα εμποδίζουν το κράτος μέλος να απαντήσει εγκαίρως.

⁴¹ Ιδίως με τη συχνότερη χρήση της διαδικασίας εξουσιοδότησης για την έκδοση αποφάσεων στο πλαίσιο διαδικασίας επί παραβάσει.

⁴² Απόφαση-ορόσημο του Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 2019, Επιτροπή κατά Βελγίου, C-543/17, ECLI:EU:C:2019:573, σκέψη 59.

⁴³ Για παράδειγμα, παρέχοντας στα κράτη μέλη ένα υπόδειγμα που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να παρουσιάσουν την εξήγηση.

⁴⁴ Σκοπός της προειδοποιητικής επιστολής είναι να ζητηθούν οι παρατηρήσεις του κράτους μέλους σχετικά με τα πορίσματα της Επιτροπής, συχνά έπειτα από διαλόγους που διεξάγονται πριν από την κίνηση της διαδικασίας επί παραβάσει ή έπειτα από διμερείς ανταλλαγές απόψεων. Οι αδικαιολόγητες καθυστερήσεις παρεμποδίζουν την αξιολόγηση της Επιτροπής και ενέχουν τον κίνδυνο άνισης μεταχείρισης μεταξύ των κρατών μελών.

⁴⁵ Το αίτημα πρέπει να περιλαμβάνει ρεαλιστικό και επαρκώς σαφές χρονοδιάγραμμα των μέτρων που πρόκειται να ληφθούν. Στόχος του αιτήματος πρέπει να είναι να μπορέσει το κράτος μέλος να λάβει τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί με την αιτιολογημένη γνώμη. Μπορεί να υποβληθεί μόνο ένα αίτημα παράτασης της προθεσμίας απάντησης. Το αίτημα πρέπει να περιέλθει στη Γενική Γραμματεία πριν από τη λήξη της αρχικής προθεσμίας απάντησης. Το χρονικό διάστημα της παράτασης δεν μπορεί να υπερβαίνει τους τρεις μήνες.

Έως το τέλος της θητείας της, η Επιτροπή έχει ως στόχο να μειώσει τον αριθμό των μακροχρόνιων διαδικασιών επί παραβάσει. Για να επιτύχει αυτόν τον στόχο, θα επικεντρωθεί σε υποθέσεις που εκκρεμούν για περισσότερα από πέντε έτη και δεν έχουν παραπεμφθεί ακόμη στο Δικαστήριο. Οι προσπάθειες και η συνεργασία των κρατών μελών θα έχουν καίρια σημασία για την επίλυση τέτοιων υποθέσεων.

Αξιοποίηση της τεχνητής νοημοσύνης

Ένας άλλος τρόπος να επιταχυνθεί η επιβολή της νομοθεσίας έγκειται στην επιτάχυνση των ελέγχων συμμόρφωσης των εθνικών μέτρων μεταφοράς. Η εθνική νομοθεσία αποτυπώνει το μοναδικό συνταγματικό, δικονομικό και διοικητικό σύστημα κάθε κράτους μέλους και ο έλεγχος αυτών των μέτρων απαιτεί χρόνο και πόρους. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα εισαγάγει τη χρήση ειδικών εργαλείων ΤΝ για να βοηθήσει στον έλεγχο του τρόπου με τον οποίο τα κράτη μέλη μεταφέρουν το δίκαιο της ΕΕ στο εθνικό τους δίκαιο. Τα εργαλεία αυτά θα βοηθήσουν επίσης την Επιτροπή να εντοπίσει πιθανές περιπτώσεις κανονιστικού υπερθεματισμού, συντελώντας σε μια πιο συστηματική αξιολόγηση σε όλα τα κράτη μέλη. Το 2026 η Επιτροπή θα ξεκινήσει πιλοτικό έργο για τους ελέγχους συμμόρφωσης των εθνικών μέτρων μεταφοράς. Η ΤΝ θα στηρίζει, αλλά δεν θα αντικαταστήσει, την ανθρώπινη αξιολόγηση και θα υπόκειται σε αυστηρές διασφαλίσεις⁴⁶. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν επίσης την ΤΝ για να επιταχύνουν τις εργασίες μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο και παρακολούθησης.

Ενίσχυση αποτρεπτικών μέτρων

Η αυστηρή επιβολή της νομοθεσίας απαιτεί αξιόπιστα αποτρεπτικά μέτρα. Μετά τον εντοπισμό και τη διερεύνηση μιας παραβίασης του ενωσιακού δικαίου, όλα τα μέρη πρέπει να συνεργάζονται για την επίλυσή της. Εάν η συνεργασία δεν ευοδωθεί και το κράτος μέλος εξακολουθεί να μην συμμορφώνεται, η Επιτροπή μπορεί, σε δύο περιπτώσεις⁴⁷, να κινηθεί διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου ζητώντας την επιβολή οικονομικών κυρώσεων.

Στις περιπτώσεις που η μεταφορά μιας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο είναι ατελής, οι Συνθήκες προβλέπουν οικονομικές κυρώσεις ήδη όταν η Επιτροπή παραπέμπει ένα κράτος μέλος για πρώτη φορά στο Δικαστήριο. Στην προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο δεν μπορεί, με απόφασή του, να υπερβεί το ποσό που προτείνει η Επιτροπή. Εάν ένα κράτος μέλος δεν συμμορφωθεί με την πρώτη απόφαση και πρέπει να παραπεμφθεί για δεύτερη φορά στο Δικαστήριο, το Δικαστήριο διαθέτει ευρεία διακριτική ευχέρεια να αποφασίσει υψηλότερο ποσό από αυτό που προτείνει η Επιτροπή (και το έχει πράξει τα τελευταία χρόνια). Η μη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο εμποδίζει την εφαρμογή της οδηγίας στην εθνική έννομη τάξη, με αποτέλεσμα οι πολίτες και οι επιχειρήσεις να στερούνται τα δικαιώματα και τα πλεονεκτήματα που παρέχει μια οδηγία⁴⁸.

⁴⁶ Αποκλείοντας τυχόν κινδύνους αυτοματοποιημένης λήψης αποφάσεων και διασφαλίζοντας τη χρηστή διοίκηση.

⁴⁷ Ιδίως i) όταν ένα κράτος μέλος δεν έχει λάβει τα απαραίτητα μέτρα για να συμμορφωθεί με προηγούμενη απόφαση του Δικαστηρίου με την οποία διαπιστώνεται παράβαση του δικαίου της ΕΕ (άρθρο 260 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ) και ii) όταν ένα κράτος μέλος έχει παραβεί την υποχρέωσή του να ανακοινώσει τα μέτρα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο μιας οδηγίας που εκδόθηκε σύμφωνα με νομοθετική διαδικασία (άρθρο 260 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ).

⁴⁸ Η νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με τις παραβάσεις λόγω μη κοινοποίησης υπενθυμίζει παγίως ότι «οι υποχρεώσεις [μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο / κοινοποίησης] αποτελούν ουσιώδεις υποχρεώσεις των κρατών μελών προκειμένου να διασφαλιστεί η πλήρης αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης και, επομένως, η

Με βάση τα ανωτέρω και την ανάγκη να εξασφαλιστούν επαρκώς αποτρεπτικές οικονομικές κυρώσεις κατά των κρατών μελών, η Επιτροπή θα επιδεικνύει συστηματικά μεγαλύτερη αυστηρότητα κατά τον υπολογισμό των κυρώσεων που θα προταθούν στο Δικαστήριο, με αποτέλεσμα υψηλότερα ποσά.

Συνεργασία με τα κράτη μέλη για την επίτευξη καλύτερης συμμόρφωσης

Η άρση των υφιστάμενων εμποδίων αποτελεί μόνο το ήμισυ της πρόκλησης —η πρόληψη νέων εμποδίων είναι εξίσου σημαντική. Λόγω της ταχέως εξελισσόμενης νομοθεσίας, των περιορισμένων πόρων και της ανάγκης ταχείας αντίδρασης σε κρίσεις, είναι ζωτικής σημασίας οι νέοι κανόνες να εφαρμόζονται ορθά από την αρχή.

Η Επιτροπή πιστεύει ακράδαντα στην κοινή ευθύνη με τα κράτη μέλη για την επίτευξη πλήρους συμμόρφωσης με το δίκαιο της ΕΕ. Κατά τη διάρκεια της εφαρμογής, η Επιτροπή παρέχει ισχυρή στήριξη στα κράτη μέλη με τη μορφή στρατηγικών εφαρμογής, χαρτών πορείας για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο, εξατομικευμένης καθοδήγησης και ειδικών ομάδων εργασίας. Με τη σειρά τους, τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεργαστούν προορατικά με την Επιτροπή κοινοποιώντας εγκαίρως τις προκλήσεις που θέτει η εφαρμογή. Μ' αυτόν τον τρόπο μπορεί να αποφευχθεί η κατακερματισμένη εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ.

Με την πάροδο του χρόνου, ο αριθμός των νέων οδηγιών έχει μειωθεί, ενώ οι κανονισμοί ως νομοθετικό εργαλείο αποκτούν όλο και μεγαλύτερη σημασία και απαιτούν διαφορετικές προσεγγίσεις παρακολούθησης. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενισχύσουν την παρακολούθηση της υλοποίησης και της εφαρμογής των κανονισμών της ΕΕ. Το 2026 η Επιτροπή θα αναπτύξει ένα νέο εργαλείο ΤΠ που θα παρέχει στα κράτη μέλη ένα ενιαίο σημείο εισόδου για να επικοινωνούν με την Επιτροπή και να κοινοποιούν τα εθνικά εκτελεστικά μέτρα εντός των προθεσμιών που ορίζονται στους κανονισμούς (για παράδειγμα, όταν ορίζουν αρμόδιες αρχές). Το εργαλείο θα βοηθήσει επίσης την Επιτροπή να παρέχει στα κράτη μέλη συστηματική καθοδήγηση για την εφαρμογή και να εποπτεύει συστηματικά την υλοποίηση και την εφαρμογή των κανονισμών.

Ωστόσο, δεν απορρέουν όλα τα εμπόδια από την πλημμελή εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ. Πολλά από αυτά απορρέουν από μονομερείς εθνικούς κανόνες. Η αποτελεσματική συνεργασία σημαίνει επίσης ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να απέχουν από τη θέσπιση εθνικών κανόνων που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν προβλήματα στην εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας αγοράς και τη συνεπή εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ.

Για να μειωθεί ο νομικός κατακερματισμός, η Επιτροπή θα ενισχύσει τη χρήση των υφιστάμενων εργαλείων, όπως η οδηγία για τη διαφάνεια στην ενιαία αγορά⁴⁹ και η οδηγία για τις υπηρεσίες⁵⁰, οι οποίες απαιτούν από τα κράτη μέλη να κοινοποιούν τα σχέδια εθνικών μέτρων και να διερευνούν περαιτέρω βελτιώσεις των εν λόγω διαδικασιών. Οι διατάξεις αυτές αποτελούν ισχυρούς μηχανισμούς για την πρόληψη ασυμβατοτήτων με το δίκαιο της ΕΕ σε πρώιμο στάδιο, πριν από τη θέσπιση των εθνικών μέτρων, εξαλείφοντας έτσι την ανάγκη για

παράβαση των υποχρεώσεων αυτών πρέπει να θεωρηθεί ως αρκετά σοβαρή (απόφαση της 25ης Απριλίου 2024, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-147/23, ECLI:EU:C:2024:346, σκέψη 72).

⁴⁹ Οδηγία (ΕΕ) 2015/1535 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών (ΕΕ L 241 της 17.9.2015, σ. 1).

⁵⁰ Οδηγία 2006/123/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά (ΕΕ L 376 της 27.12.2006, σ. 36).

μελλοντικές εργασίες επιβολής και επιτυγχάνοντας βελτίωση της αποτελεσματικότητας τόσο για την Επιτροπή όσο και για τα κράτη μέλη.

Στο πλαίσιο του συστήματος διαφάνειας που δημιουργήθηκε με την οδηγία για τη διαφάνεια στην ενιαία αγορά, τα κράτη μέλη πρέπει να κοινοποιούν τα σχέδια μέτρων που αφορούν ορισμένα προϊόντα και υπηρεσίες πριν από τη θέσπισή τους. Η Επιτροπή εξετάζει τα εν λόγω σχέδια σε σχέση με το δίκαιο της ΕΕ, με την ισότιμη συμμετοχή όλων των κρατών μελών, τα οποία μπορούν να υποβάλουν τις δικές τους αξιολογήσεις. Μετά την κοινοποίηση εφαρμόζεται τρίμηνη «περίοδος αναμονής», κατά τη διάρκεια της οποίας το κοινοποιούν κράτος μέλος δεν μπορεί να θεσπίσει το μέτρο. Μ' αυτόν τον τρόπο παρέχεται χρόνος για ανατροφοδότηση και προσαρμογές. Οι συμφεροντούχοι ενημερώνονται πλήρως μέσω της πλατφόρμας «TRIS» και μπορούν να παρέχουν ουσιαστική ανατροφοδότηση για την πρόληψη των εμποδίων σε εθνικό επίπεδο.

Για τα εθνικά μέτρα που εμπίπτουν στην υποχρέωση κοινοποίησης της οδηγίας για τις υπηρεσίες δεν ισχύει περίοδος αναμονής, αλλά η Επιτροπή δεσμεύει τα κράτη μέλη να κοινοποιούν οικειοθελώς τα μέτρα όσο το δυνατόν περισσότερο στο στάδιο του σχεδίου, ώστε να αυξηθεί ο προληπτικός αντίκτυπος των κοινοποιήσεων.

Τα τελευταία χρόνια η Επιτροπή έχει επισημάνει ανησυχίες σχετικά με τη συμμόρφωση στα σχέδια μέτρων, ιδίως στους τομείς των γεωργικών προϊόντων διατροφής, των ψηφιακών υπηρεσιών και του περιβάλλοντος. Ωστόσο, δεν έχουν αντιμετωπίσει όλα τα κράτη μέλη τα ζητήματα αυτά.

Αξιοποιώντας πλήρως αυτό το προληπτικό εργαλείο, η Επιτροπή θα κινεί συστηματικά διαδικασίες επί παραβάσει εάν οι διαπιστωθείσες παραβιάσεις παραμένουν ανεπίλυτες. Θα διασφαλίσει επίσης την πλήρη συμμόρφωση με την οδηγία για τη διαφάνεια στην ενιαία αγορά, λαμβάνοντας μέτρα επιβολής όταν τα κράτη μέλη αγνοούν διαδικαστικές απαιτήσεις (π.χ. εάν δεν συμμορφώνονται με την περίοδο αναμονής) ή δεν κοινοποιούν τα οικεία σχέδια πράξεων. Η Επιτροπή θα ενεργήσει με τον ίδιο τρόπο όσον αφορά παρόμοιες διατάξεις που ενδέχεται να εισαχθούν στη μελλοντική νομοθεσία, στο πλαίσιο των προσπαθειών εκ σχεδιασμού επιβολής της νομοθεσίας.

Τέλος, εκτός από τα παραπάνω μέτρα, στο επόμενο δημοσιονομικό πλαίσιο και ιδίως για μέτρα που εντάσσονται στο πλαίσιο των σχεδίων εθνικής και περιφερειακής εταιρικής σχέσης, η Επιτροπή θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή στην τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το δίκαιο της ΕΕ, ιδίως σε σχέση με την ορθή λειτουργία της ενιαίας αγοράς.

Βασικές δράσεις

- Ταχεία επίλυση των ζητημάτων που εντοπίστηκαν στους **τομείς επικέντρωσης στην ενιαία αγορά για την επιβολή της νομοθεσίας** και παραπομπή των ανεπίλυτων ζητημάτων στο Δικαστήριο, κατά περίπτωση.
- **Ταχύτερες διαδικασίες επί παραβάσει** λόγω ατελούς μεταφοράς των οδηγιών στο εθνικό δίκαιο, μέσω ταχύτερων αιτιολογημένων γνωμών και συστηματικής παρακολούθησης όταν τα κράτη μέλη δεν έχουν παράσχει επεξηγηματικά έγγραφα.
- **Λιγότερες παρατάσεις των προθεσμιών** απάντησης των κρατών μελών στην Επιτροπή στο πλαίσιο των διαδικασιών επί παραβάσει.
- Εισαγωγή της χρήσης ειδικών **εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης** για να συνδράμουν στην επιτάχυνση των αξιολογήσεων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, ώστε να μειώνεται ο διοικητικός φόρτος χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η ακρίβεια και να εφαρμόζονται αυστηρές διασφαλίσεις.
- **Μείωση του αριθμού των μακροχρόνιων υποθέσεων επί παραβάσει** έως το τέλος της θητείας της παρούσας Επιτροπής, με ιδιαίτερη έμφαση στις υποθέσεις που εκκρεμούν για περισσότερα από πέντε έτη και δεν έχουν παραπεμφθεί στο Δικαστήριο.
- Προτάσεις για περισσότερο **αποτρεπτικές οικονομικές κυρώσεις** κατά των κρατών μελών προς το Δικαστήριο.
- Εκτός από τον υφιστάμενο έλεγχο της μεταφοράς των οδηγιών στο εθνικό δίκαιο, **καλύτερη παρακολούθηση των κανονισμών της ΕΕ** μέσω ενός νέου εργαλείου ΤΠ για τη συγκέντρωση των κοινοποιήσεων των κρατών μελών, κατά περίπτωση, καθώς και για τη συστηματοποίηση των κατευθυντήριων γραμμών εφαρμογής και την ενίσχυση της εποπτείας από την Επιτροπή.
- **Καλύτερη πρόληψη των παραβιάσεων των κανόνων της ενιαίας αγοράς**, με χρήση των απαιτήσεων κοινοποίησης βάσει της οδηγίας για τη διαφάνεια στην ενιαία αγορά και της οδηγίας για τις υπηρεσίες.